

UTILIZAREA INTERNETULUI
ȘI A DATELOR DESCHISE &
INFORMAȚIILOR DE INTERES
PUBLIC ÎN INVESTIGAȚIA
FINANCIARĂ A FLUXULUI
FINANCIAR LEGAT DE
TRAFICUL DE PERSOANE -
CAZURILE BULGARIEI,
ITALIEI ȘI ROMÂNIEI

Acest raport a fost pregătit de Freedom House Romania in proiectul cu finanțare de la Comisia Europeană, “*BETTER INVESTIGATION AND RECOVERY OF ASSETS RELATED TO TRAFFICKING IN HUMAN BEINGS*”, număr de contract: HOME/2015/ISFP/AG/THBX/8444.

"Co-funded by the Internal Security Fund of the European Union"

Acest raport acoperă trei țări europene: Bulgaria, Italia și România.

Disclaimer:

Informațiile și părerile din acest raport sunt ale autorilor și nu exprimă opinia oficială a Comisiei Europene. Comisia Europeană nu garantează pentru acuratețea datelor incluse în acest studiu. Nici Comisia Europeană, nici vreo persoană in numele Comisiei Europene nu pot fi făcute responsabile pentru utilizarea informațiilor din acest raport.

Coordonator de proiect: Freedom House Inc. Romania, 71 Regina Elisabeta Boulevard, 3rd Floor, ap. 8A, sector 5, Bucharest, 050016, Phone: 004021 253 28 38, internet: <http://freedomhouse.ro/en/contact>

Parteneri în proiect: Research Centre on Security and Crime, Italy, internet: <http://www.rissc.it> and Risk Monitor, Bulgaria, internet: <https://riskmonitor.bg/en>

Expert:

Silvia Tabusca, PhD

Experți în țară:

Bulgaria – Georgi Petrunov

Italy – Monica Vianello, Lorenzo Segato

Romania – Camelia Bogdan, Silvia Tabușcă, Alexandra Vaduva, Constantin-Tudor Bădilă

RAPORT COMPARATIV DESPRE UTILIZAREA INTERNETULUI ȘI A DATELOR DESCHISE & INFORMAȚIILOR DE INTERES PUBLIC ÎN INVESTIGAȚIA FINANCIARĂ A FLUXULUI FINANCIAR LEGAT DE TRAFICUL DE PERSOANE - CAZURILE BULGARIEI, ITALIEI ȘI ROMÂNIEI

INTRODUCERE

Proiectul „Îmbunătățirea cercetării și incriminării traficului de persoane”, coordonat de Freedom House Inc – România, cu sprijinul RiSSC – Italia și Risk Monitor – Bulgaria, urmărește să sprijine eficientizarea recuperării veniturilor din traficul de persoane (în continuare numit aici TP) în UE și să mărească eficiența depistării pistelor online ale traficului de persoane prin instruirea procurorilor și a polițiștilor care lucrează în acest domeniu în România, Italia și Bulgaria.

Obiectivele proiectului sunt:

- Încurajarea folosirii datelor deschise și a Informațiilor de interes public (IP) în investigația financiară a cazurilor de TP;
- Facilitarea accesului Instituțiilor de Aplicare a Legii (numite aici IAL) și al magistraților care investighează cazuri de TP la datele deschise și IP;
- Promovarea transferului de bune practici în combaterea traficului de persoane prin sesiuni internaționale de training, susținute cu precădere de experți din țările membre ale UE;
- Crearea capacității de investigare eficientă a pistelor financiare ale TP prin folosirea internetului;
- Conștientizarea publicului în ceea ce privește problemele care apar la investigarea și incriminarea TP;
- Punerea pe agenda publică a problemei direcționării fondurilor recuperate din rețelele de trafic de ființe umane către reintegrarea, sprijinul și protecția victimelor;
- Încurajarea cooperării directe dintre procurorii statelor membre și promovarea unei mai bune cunoașteri a Rețelei Europene de Training Juridic.

Una dintre activitățile proiectului este să cerceteze standardul probator și sarcina probei în cazurile de TP acceptate în instanțele din Italia, România și Bulgaria și analizeze folosirea datelor deschise și ale IP în investigarea și incriminarea TP. Cercetarea urmărește să dezvolte noi cunoștințe, să identifice bune practici și să promoveze folosirea noilor tehnologii și surse de informare (date deschise, IP) pentru investigarea fluxurilor financiare și a profiturilor obținute din TP.

Studiul se concentrează pe (1) standardul probator acceptat în deciziile instanțelor în cazurile de TP în țările respective și (2) folosirea datelor deschise și ale IP și a internetului în general, în investigarea fluxurilor financiare și incriminarea TP, prezentate în trei rapoarte de țară.

Documentul este structurat după cum urmează: după o introducere (§1) care prezintă evoluția TP (tendențele recente, modus operandi, traseele, naționalitatea victimelor și a autorilor și rolul organizațiilor de crimă organizată) și a fluxurilor financiare aferente, §2 prezintă strategiile naționale de combatere a acestei infracțiuni în România, Bulgaria și Italia, pentru ca folosirea datelor deschise, a IP și a internetului să fie prezentate în §3. Ultimul capitol prezintă câteva propuneri și recomandări pentru intensificarea utilizării noilor tehnologii în investigarea și incriminarea cazurilor de TP.

I. TP ÎN EUROPA – EVOLUȚIE ȘI TENDINȚE

Rapoartele de țară care stau la baza acestui Raport Comparativ arată că România și Bulgaria prezintă tendințe și probleme similare în ceea ce privește TPU, fiind în special țări de origine ale victimelor, în timp ce Italia urmează alte tipare marcate de valurile mari de migrări și specificitățile unei țări de destinație.

„Acest fenomen a crescut exponențial în ultimele decenii. Astăzi este un fenomen larg răspândit, iar estimările Organizației Mondiale a Muncii vorbesc de 21 de milioane de persoane în întreaga lume prizoniere ale muncii forțată, mai mult de 60% fiind traficați pentru exploatare. Definiția muncii forțate (...) include și exploatarea sexuală forțată (...) » - a subliniat Reprezentantul Special al Înaltului Comisariat pentru Drepturile Omului al Națiunilor Unite, Maria Grazia Giammarinaro ¹

1.1. Victime din România și Bulgaria. Forme de exploatare

Infracțiunea de trafic de ființe umane se dezvoltă în special pe trei linii de exploatare: sex, muncă și cerșit. Potrivit datelor ONU, în Europa, mai mult de 60% dintre victimele traficului sunt exploatate în scopuri sexuale, inclusiv prin intermediul noilor tehnologii cum ar fi rețelele de socializare și paginile web, și aproximativ 30% pentru alte servicii. O analiză de gen la nivel global arată că aproximativ 75% dintre victime sunt femei (aproximativ 60% sunt femei adulte și aproximativ 15% sunt minore), în timp ce 10% dintre victime sunt bărbați adulți și aproximativ 15% sunt minori².

Acestă infracțiune este considerată o problemă gravă la nivelul UE pentru că 15.846 de persoane din Uniune sunt „victime identificate”, dintre care 65% sunt cetățeni europeni³. Bulgaria și

¹Audiere în cadrul ședinței din 2 noiembrie 2015 (Comisia Antimafia a Parlamentului italian).

² Vezi Global Report on Human Trafficking 2012, United Nations Office on Drugs and Crime.

³ Comisia Europeană. 2016. *Report on the progress made in the fight against trafficking in human beings*. [Lupta împotriva traficului de persoane – raport de progres], Brussels

România sunt grav afectate de acest fenomen. Potrivit Comisiei Europene, cele două țări conduc topul celor 5 țări ale UE care au cetățeni înregistrați ca victime ale TP, alături de Ungaria, Polonia și Olanda.⁴

Traficul de persoane este definit ⁵ ca un fenomen specific de gen și peste ¾ dintre victimele identificate sunt femei.⁶

De obicei, bărbații și femeile sunt traficați pentru scopuri diferite, formele de exploatare variază în timp, iar în cele mai multe cazuri acestea depind de cerere și de profitul preconizat de traficanți. Protocolul de la Palermo identifică câteva forme principale de trafic de persoane; pentru exploatare sexuală, muncă sau servicii forțate, sclavie sau practici similare cu sclavia, servitute și prelevare de organe. Această listă nu este exhaustivă și permite includerea și a altor forme de TP specifice altor țări. A fost completată în Directiva 2011/36/EU cu exploatarea pentru cerșit și pentru infracțiuni forțate, cum ar fi furtul din buzunare, furtul din magazine, traficul de droguri și alte activități similare considerate infracțiuni și care implică câștiguri materiale”.

Cea mai răspândită formă de trafic de persoane în Europa, potrivit Raportului UE, este cea pentru exploatare sexuală – 67% dintre toate victimele identificate în perioada 2013-2014 sunt din această categorie, iar 95% sunt femei, ceea ce demonstrează clar dimensiunea de gen a infracțiunii. Potrivit altor studii care citează date Eurostat din 2012, femeile reprezintă 26% dintre persoanele traficate pentru a fi exploatate pe piața muncii și 52% dintre ee persoanele traficate pentru alte forme de exploatare.⁷ Potrivit datelor Eurostat, 69% dintre toate victimele traficului de persoane înregistrate în Europa sunt cetățeni europeni.⁸ În ceea ce-i privește pe traficanți, 70% sunt bărbați, iar numărul condamnărilor pentru trafic de persoane pentru perioada 2010-2012, în toate țările UE, este de 3.855

De obicei, victimele și traficanții au aceeași naționalitate, etnie și, uneori, sunt rude. Potrivit Europol, condițiile sociale și economice din țările de origine, sărăcia și lipsa unui loc de muncă, lipsa educației, discriminarea sau inechitatea pe piața muncii reprezintă factorii care vulnerabilizează victimele. În unele cazuri, victimele suferă violențe domestice, au probleme familiale sau trăiesc în medii în care drepturile nu le sunt respectate. Toate acestea fac ca oamenii să fie vulnerabili la promisiunile pentru o viață mult mai bună în străinătate. În plus, cererea de forță de muncă ieftină și de servicii sexuale în țările mai bogate din vestul Europei contribuie și mai mult la creșterea fenomenului de trafic de persoane. Discriminarea etnică și rasismul sunt factori care joacă un rol major în ciclul continuu de victimizare și de trafic al romilor⁹.

⁴Europol. 2011. *Trafficking in Human Beings in the European Union* [Traficul de persoane în Uniunea Europeană] Hague; Europol. 2016. *Situation Report: Trafficking in Human Beings in EU*. Hague; European Commission. 2016. *Report on the progress made in the fight against trafficking in human beings*. Brussels.

⁵ Directiva 2011/36/EU

⁶ Comisia Europeană. 2016, ibid.

⁷ Walby, S., Apitzsch, B., Armstrong, J., Balderston, S., Follis, K., Francis, B., Kelly, L., May-Chahal, C., Rashid, A., Shire, K., Towers, J., and Tünte, M. 2016. *Study of Gender dimension of trafficking in human beings (Studiu asupra dimensiunii de gen a traficului de persoane)*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

⁸ Eurostat. 2015. *Trafficking in human beings (Traficul de persoane)*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

⁹ Rijken, C. R. J. J., & Bosma, A. K. (2014), *A review of the implementation of the EU strategy on human trafficking by EU members (Implementarea Strategiei UE cu privire la traficul de persoane în țările membre UE, TRACE, 2014, p. 41.*

Când vorbim despre exploatare, forma traficului se schimbă adesea progresiv, pornind de la muncă forțată și schimbând natura exploatării pe măsură ce victimele sunt mutate dintr-un loc în altul, ajungând la prostituție sau cerșit. Bărbații adulți, victime ale traficului, sunt forțați să muncească în țări cum ar fi Spania, Italia, Marea Britanie, Norvegia, Belgia, Franța, Germania, Grecia, în timp ce băieții și un număr semnificativ de femei – adulte sau minore, sunt în special traficați pentru exploatare sexuală în Spania, Italia, Marea Britanie, Norvegia, Belgia, Franța, Germania, Grecia etc.

Cu toate acestea, munca forțată și exploatarea sexuală sunt adesea însoțite de activități infracționale forțate, cum ar fi cerșitul, furtul din buzunare și alte infracțiuni mărunte. Victimele forțate să comită infracțiuni mărunte sunt adesea mutate dintr-o țară în alta și forțate să comită fapte diferite în fiecare țară, de exemplu: odată ajunsă în Marea Britanie, victima traficului este pusă să cerșească. După câteva luni, traficanții mută victima în Italia, unde aceasta este forțată să fure pentru alte câteva luni. După aceea, este mutată în Spania unde este forțată să muncească și așa mai departe. Traficanții folosesc această metodă pentru a se feri de poliție, deoarece crimele mărunte sunt înregistrate doar la nivel national și prin mutarea victimelor și prin schimbarea frecvenței a activității lor, traficanții reușesc să-și camufleze rețeaua și să se ferească de poliție.

A. Traficul sexual

Victimele traficului sexual din Bulgaria sunt cel mai adesea exploatare în țările mult mai bogate ale Uniunii Europene. Există o posibilă periodizare a dezvoltării traficului sexual.

1. Perioada de început – în prima parte a anilor 1990, stabilirea contactelor inițiale cu persoane din alte țări;
2. Perioada de activitate sporadică – din a doua parte a anilor '90 până la începutul noului mileniu; în special în țările din Europa centrală; **violența** este metoda principală de recrutare și control a victimelor; în multe cazuri acestea sunt vândute exploatare străini;
3. Perioada de creștere explozivă – între 2001 și 2007, coincide cu eliminarea vizelor pentru români și bulgari pentru călătoriile în UE ; traficanții au căpătat experiență și și-au făcut relații, au dezvoltat un sistem și au ocupat teritorii importante; **violența scade** și, în cele mai multe cazuri, este înlocuită de parteneriat între victimă și traficant;
4. Perioadă de stabilizare – între 2007 și 2009, coincide cu ~~eu~~intrarea României și Bulgariei în Uniunea Europeană; traficanții capturează segmente largi ale celor mai lucrative piețe din Europa; **violența fizică** în recrutarea victimelor **dispare** aproape complet; includerea și participarea, în majoritatea cazurilor, este **voluntară**.

5. Perioada de criză – din 2009 până în 2011, în legătură cu criza economică; unii traficanți se reorientează către alte infracțiuni, iar alții încep să-și exploateze victimele mai intens și să le oblige să ofere mai multe servicii clienților pentru a compensa reducerea cifrei de afaceri; dar în majoritatea cazurilor metodele rămân blânde și profiturile negociate sunt respectate; după arestarea unor participanți majori pe piețele locale, mulți dintre ei s-au mutat în străinătate.

6. A doua perioadă de creștere – după 2012, acoperă perioada de refacere de după criza economică și este legată de creșterea profiturilor în țările Europei de vest; se inițiază un **model de călătorii pe termen scurt către destinații din străinătate**; violența nu mai este folosită aproape deloc, cu excepția traficului în anumite grupuri etnice; se dezvoltă metoda **lover-boy**.

Victimele traficului în scopul exploatarei sexuale intră pentru prima dată în rețelele traficantilor între 18 și 20 de ani dar, în România și Bulgaria, sunt și cazuri de minori care sunt de obicei exploatați până la vârsta majoratului, după care exploatarea lor continuă în străinătate. În ultimul an, a fost identificată o creștere a numărului de minore recrutate în cele două țări, iar metoda **favorită** a traficantilor este metoda **lover-boy**. De obicei, înainte de a fi recrutate, victimele nu au avut un loc muncă, nu au calificare superioară sau au muncit în locuri de muncă prost plătite (în special în sfera serviciilor, ca barmanițe, chelnerițe, vânzătoare).

Există o mare varietate de metode de recrutare a victimelor în scopul exploatarei sexuale. Studii anterioare¹⁰ prezintă câteva dintre cele mai obișnuite metode: lover-boy – se îndrăgostește/prietenul ei îi oferă o slujbă; o prietenă care se prostituează o recrutează; o cunoștință o recrutează; fete care oferă servicii sexuale independent sunt recrutate de un traficant; o rudă o vinde/ îi oferă o slujbă/ o vacanță falsă în străinătate; rămâne datoare; este răpită..

De obicei, victimele traficului în scopul exploatarei sexuale, din ~~România~~ și Bulgaria, călătoresc cu documentele personale, trec de punctele vamale adesea acompaniate de traficant. După ce sunt transportate în țara de destinație, victimele sunt familiarizate cu condițiile de muncă și exploatare sexuală. Acest tip de trafic este legat direct de activitatea marilor grupuri de crimă organizată care, adesea, implică și alte tipuri de infracțiuni.

A. Traficul pentru exploatare prin muncă

Spre deosebire de traficul în scopul exploatarei sexuale, traficul pentru exploatare prin muncă este mai rar inclus în activitățile marilor grupuri de crimă organizată. Este de asemenea mai puțin vizibil pentru societate. Supuși riscului sunt mai ales bărbați și femei tinere sau de vârstă mijlocie, în special cu educație precară, imigranți, șomeri, persoane fără locuință, copiii din familii dezorganizate și copii fără

¹⁰ Petrunov, G. 2009. *Osnovni shemi za prane na pari ot trafik na hora s cel sexualna eksploatacia*. [Metodele principale de spălare a banilor din traficul persoanelor pentru activități sexuale]. Sofia: RiskMonitor.

control parental,¹¹ mai ales cei lăsați acasă de către părinți plecați la muncă în străinătate. Când sunt recrutați pentru muncă în străinătate, în multe cazuri, există un acord pentru genul de muncă, dar nu și pentru condițiile de muncă.

Cetățenii bulgari sunt frecvent exploatați în Grecia, Republica Cehă, Italia, Spania și Cipru dar există cazuri de exploatare prin muncă și în Suedia, Norvegia, Marea Britanie, Olanda și Portugalia. Victimele din România sunt forțate să muncească în țări cum ar fi Spania, Italia, Marea Britanie, Norvegia, Belgia, Franța, Germania și Grecia. De obicei, recrutarea victimelor se face prin anunțuri de oferte de slujbe în străinătate și în unele cazuri se percepe o taxă pentru găsirea unei slujbe. Legislația referitoare la recrutarea și plasarea forței de muncă este făcută, în România și Bulgaria, pentru a facilita exploatarea. Domeniile în care sunt cel mai frecvent exploatați femeile și bărbații din cele două țări europene sunt agricultura, construcțiile, exploatarea forestieră, producția, industria agricolă și a ospitalității; femeile sunt exploatate cu precădere în industria textilă, hoteluri, centre spa/masaj și muncă domestică. Condițiile de muncă sunt extrem de dificile - mai mult de 12 ore pe zi, fără zile libere sau vacanțe, pentru foarte puțini bani sau fără bani. În cele mai multe cazuri de exploatare prin muncă, pentru a ține victimele sub control, traficanții le confiscă documentele, le țin sub supraveghere continuă și recurg la violență și amenințări.

C. Trafic pentru servitute forțată.

Această formă de trafic include exploatarea pentru furt din buzunare și cerșetorie, implicarea forțată în activități infracționale și căsătoriile forțate.

Furtul din buzunare implică fete din comunități sărace, între 7 și 14 ani, care sunt antrenate dinainte pentru astfel de activități. Ele sunt însoțite de femei mai în vârstă care le supraveghează și care adună banii. Unele publicații arată că în doar 4 zile, în timpul sărbătorilor de Crăciun, la Bruxelles, un hoț de buzunare poate obține între 12.000 -13.000 de euro.¹²

Cele mai frecvente țări de destinație pentru victimele acestui tip de trafic sunt Austria, Marea Britanie, Belgia, Franța, Italia, Spania, Germania, Grecia, Cipru, Danemarca, Norvegia, Olanda, Elveția.

Este practicat mai ales de grupuri de romi aflate în relații de rudenie și este caracterizat printr-o mare mobilitate –orașele/țările de destinație sunt schimbate frecvent.

Există cazuri de trafic de ființe umane în scopul exploatării ca cerșetori, mai ales în țări din Europa de vest și de nord. Traficanții recrutează victimele cu handicap fizic, persoane cu dizabilități sau mai în vârstă care sunt forțate să cerșească ore întregi, iar banii primiți sunt trimiși infractorilor prin servicii de transmitere a banilor sau în numerar. În cele mai multe cazuri, traficanții au control total

¹¹ Tiurukanova, E. 2006. *Human Trafficking in the Russian Federation: Inventory and analysis of the current situation and responses.* [Traficul de persoane în Federația Rusă; Inventar și analiza a situației și reacțiilor actuale] Moskow.

¹² Gigova, M. 2007. *Zvancheto na djebechiikata* [Clopofelul hoțului de buzunare]. Sofia: Aros.

asupra victimelor. Au fost identificate și cazuri de căsătorii forțate cu cetățeni din afara UE; de exemplu, femei cu cetățenie bulgară - păcălite să meargă în Cipru pentru a lucra ca menajere - sunt forțate să se căsătorească cu cetățeni pakistanezi.

Persoanele forțate să presteze activități criminale sunt victime cărora le fuseseră promise slujbe legale bine plătite; ele sunt traficate într-o țară străină, apoi îndatorate și în loc să facă slujba la care se așteptau, sunt forțate să facă trafic de droguri pentru a-și plăti datoria. O tendință nouă, nedocumentată suficient, se referă la exploatarea migranților în România și Bulgaria. Mulți asiatici sunt exploatați în servitudine domestică, agricultură și activități infracționale. Cetățenii vietnamezi au început să fie folosiți în fermele de canabis.

B. Traficarea femeilor însărcinate pentru vinderea nou născuților

Traficarea femeilor însărcinate în scopul vinderii noilor născuți este tipică pentru Bulgaria. Nu există cazuri similare raportate pentru România dar există zvonuri despre existența unor astfel de infracțiuni și cu victime din România. În ultimii ani, destinația principală, în care sunt vânduți nou născuții, este Grecia, dar există cazuri de trafic către Franța, Italia, Spania și Portugalia. Victimele acestui tip de trafic sunt de origine romă și trăiesc în sărăcie extremă. Foarte frecvent, mamele au deja câțiva copii. Victimelor le sunt promiși 5.000-6.000 de euro, o sumă uriașă pentru ei, cu care pot acoperi cheltuielile familiei lor pentru o anumită perioadă de timp.

Traficanții însoțesc femeile, cel mai des în luna a șaptea de sarcină, către țara de destinație unde sunt cazate. Femeia nu-și înregistrează sarcina în Bulgaria. Nașterea are loc în spitale care funcționează legal, ca orice altă naștere și nu trezește suspiciuni în rândul personalului. În majoritatea cazurilor, bărbatul care cumpără copilul este înregistrat ca tată imediat ce femeia este internată și după o anumită perioadă, mama renunță la drepturile maternale. Copilul este apoi adoptat de soția legală a bărbatului. În alte cazuri, mama este înregistrată cu identitatea femeii care cumpără copilul. Prețul plătit de cumpărător este de 25.000 de euro pentru un băiat și 18.000 de euro pentru o fată. Mama primește doar 2-3000 de euro, în ciuda promisiunilor pentru o sumă dublă.

E. Traficul în scopul prelevării de organe.

Cele câteva cazuri identificate în Bulgaria sunt legate de traficul de organe și celule. Și în România sunt investigate cazuri de trafic în scopul prelevării de organe. Dar, nici în aceste două țări și nici Europa nu se acordă suficientă atenție acestui gen de exploatare.

Trei cazuri de trafic pentru prelevare de organe au fost identificate în Bulgaria, în toate fiind vorba despre vânzare de rinichi. În România au fost investigate două cazuri de vânzare ilegală de ovule și unul de rinichi. Caracteristic, în toate cazurile, țara de origine a victimei, țara de origine a primitorului și țara unde se face transplantul sunt diferite. De exemplu, traficanți bulgari au fost condamnați pentru recrutarea unor victime care își vânduseră rinichii, iar transplantul se făcuse în clinici din Turcia, pentru clienți dintr-o terță țară. În cazul României, transplanturile de rinichi s-au făcut în România, dar primitorii erau cetățeni străini.

Există și cazuri de vânzare de ovule de la românce și bulgăroaice în Cipru sau Israel. Traficul de ovule e o formă mai nouă de exploatare care a devenit posibilă odată cu dezvoltarea medicinei. Femeilor li se promit între 500 și 2000 de euro. Planul include, de regulă, și medicul.

1.2. Italia ca țară de destinație. Forme de exploatare

Noile modele de trafic în Italia sunt strâns legate de criza migrației din UE. De mai bine de 20 de ani Italia a fost o destinație pentru mii de migranți care vin în special din țări din Africa și Asia de sud-est.¹³

În 2013, în Italia s-au înregistrat 450 de acostări, cu un total de 39.798 de migranți (dintre care 90% de-a lungul coastei Siciliei), dar numărul a crescut de aproape cinci ori în perioada decembrie 2013 - octombrie 2014, când aproximativ 170.000 de migranți au fost salvați în timpul Operațiunii 'Mare Nostrum', iar 752 de traficanți și contrabandiști au fost arestați.¹⁴

Creșterea dramatică a sosirilor și deceselor în 2015, când mai mult de 900 de migranți s-au înecat într-un singur accident în strâmtoarea Siciliei, la care se adaugă și alți 2510 morți în 2016 – au impulsivat dezbaterile în Europa, pentru crearea unei politici comune de imigrație menită să împiedice traficul de ființe umane și contrabanda, precum și pentru implicarea tuturor statelor UE. În 2016, aproximativ 503.700 de migranți au trecut granițele europene, intrând ilegal în Uniunea Europeană, dintre care 364.000 au traversat Mediterana. Anul trecut, poliția italiană a înregistrat 181.000 de sosiri, cel mai mare număr înregistrat vreodată. Analizele și cazurile din instanțe au relevat că această mișcare critică de oameni este exploatată de organizații criminale ale căror activități sunt determinate de factori care alimentează traficul de persoane, în special cererea de servicii sexuale, exploatarea muncii la negru,

¹³ Se face referință la primele sosiri în portul Brindisi, pe 7 martie 1991, când 27000 de albanezi au sosit într-o singură zi, la bordul a două vapoare comerciale, dar și cu diverse ambarcațiuni. De asemenea, la sosirea, pe 1 august al aceluiași an, în portul Bari, a unei nave cu 20 000 de pasageri, sosire numită "Exodul biblic".

¹⁴ Sursa: <http://frontex.europa.eu> și www.interni.it Agenția Europeană pentru Gestionarea Cooperării Operative la Frontierele Externe ale Statelor Membre ale Uniunii Europene, cunoscută ca Frontex, este o instituție a UE care are ca obiectiv – printre altele – coordonarea supravegherii aeriene, maritime și terestre a granițelor UE și susținerea statelor membre în vederea operațiilor comune de repatriere a migranților non-standard. Un alt obiectiv este susținerea statelor membre care sunt în situația de a cere asistență operațională sau tehnică pentru consolidarea controlului granițelor externe. Înființată în 2004, prin Decretul nr. 2007 din 25 octombrie 2004 al Consiliului European, pentru a consolida și optimiza cooperarea dintre autoritățile de frontieră naționale, Frontex are câteva zone operaționale definite prin Regulamente. .

căutarea celei mai ieftine și disponibile mâini de lucru și traficul de organe.¹⁵ În prezent, traficul de ființe umane este considerat o formă contemporană a sclaviei și o crimă împotriva umanității¹⁶.

Foarte frecvent, migranții ilegali devin victime ale exploatării prin muncă atunci când ajung în țările europene, deoarece nu au documente sau permise de ședere pentru a se integra legal în economie și se bazează pe organizații și intermediari care îi obligă să intre pe piața ilegală, în special în sectorul agricol.

Acest fenomen, a fost în mod cert alimentat în ultimii ani – nu doar în regiunile sudice – de fluxul crescător de migrație. Potrivit ISTAT, munca nedeclarată în agricultură, în care angajările ilegale sunt asociate de regulă cu crima organizată, a crescut constant în ultimii 10 ani, situându-se la aproximativ 23%, aproape dublu față de totalul sectorului economic național (de aproximativ 12.8%). Inspekții ale italienilor au descoperit nereguli la aproape jumătate dintre afaceri și se referă la 2360 de contracte de muncă ilegale, 1.801 plătiți direct în numerar (aprox.76%), în timp ce cazurile de angajări ilegale¹⁷ s-au ridicat la 290.

Recent, Parlamentul Italian a aprobat o lege penală (Legea nr.199-2016) împotriva muncii la negru, introducând pedepse severe împotriva angajatorilor care folosesc sau angajează forță de muncă și prin intermediere, respectiv prin exploatarea muncitorilor și profitând de pe urma situației lor. Folosirea violenței, amenințarea sau intimidarea sunt circumstanțe agravante. Legea introduce răspunderea angajatorului, nu doar a intermediarului, prevede aplicarea atenuării pedepsei în cazul colaborării cu autoritățile și în anumite cazuri, confiscarea proprietății¹⁸.

Investigații judiciare arată că fenomenul traficului de ființe umane către Italia pe mare, trecând prin Egipt, Libia și Magreb crește exponențial. Potrivit IOM (20), (care se bazează pe 9.000 de interviuri realizate timp de 10 luni)¹⁹ 71% dintre persoanele traficate urmează să fie supuse unor “practici similare celor ale comerțului cu sclavi”, respectiv detenție arbitrară, răpire în vederea șantajului, muncă forțată sau neplătită și bani pentru sânge sau organe. Noile situații pre-sclavie au fost raportate de cetățeni din Africa de vest, Nigeria, Senegal, Gambia, Guineea, Coasta de Fildeș și Mali. Adesea victimele sunt foarte tinere, între 18 și 20 de ani, interceptate de grupurile criminale când se află în țări de tranzit spre Europa. Din ce în ce mai multe femei din Nigeria, aflate în fluxul de oameni veniți din Libia, sunt destinate exploatării succesive în scopuri sexuale Cifrele raportate indică un număr de până la 3000 de femei sosite în primele șapte luni ale lui 2016, dintre care 80% sunt în mâinile unor rețele de crimă

¹⁵ Vezi Mancini D. "Migrant Traffic and Human Trafficking "[Traficul de migranți și traficul de persoane], pag.30.

¹⁶Vezi G. Palmisano, From Slavery to Illegal Migrants: Fighting Human Trafficking in an International Perspective, [De la sclavie la migranți ilegali, lupta împotriva traficului de persoane într-o perspectivă internațională in "Practice Reason" n. decembrie 35, 2010.

¹⁷ Termenul "angajare ilegală" se referă la intermediere ilegală și exploatare prin muncă, în special în agricultură.

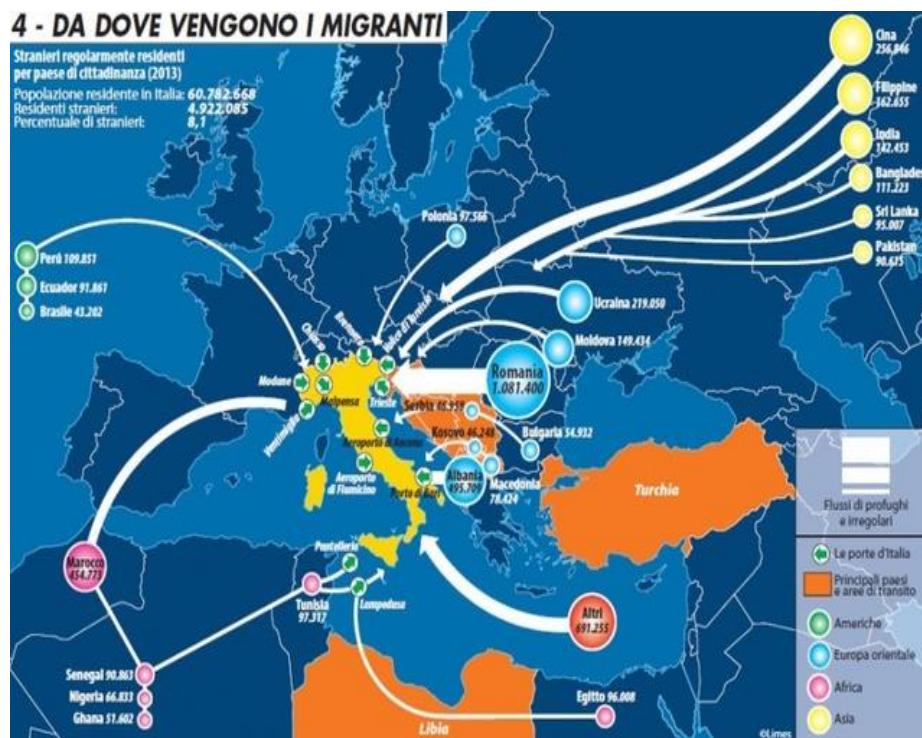
¹⁸ Raport cu privire la Legea 199 din2016, Lupta împotriva exploatării prin muncă în agricultură.

¹⁹ <https://www.iom.int/world-migration-report-2015>

organizată bine puse la punct, capabile să le intercepteze chiar în centrele de primiri. Potrivit datelor Europol din 2011²⁰, victimele traficului exploatare în Italia sunt în special din Albania, Rusia, Ucraina, Gana, Nigeria, China, Vietnam și Brazilia. Dintre cetățenii UE, victime din Bulgaria și România sunt adesea identificate în Italia.

Victimele de naționalitate braziliană și albaneză sunt cel mai greu de identificat în Italia, odată ce se află pe teritoriul Shengen, din cauza faptului că organizațiile le pot ascunde ca cetățeni europeni. În primul caz, organizațiile criminale le pot aduce în Italia cu viză turistică. Odată intrate, li se dau documente false, în special portugheze, fiind exploatat faptul că brazilienii vorbesc această limbă. În al doilea caz, din cauza faptului că Albania urmează să intre în UE, a fost facilitată liberalizarea vizelor și circulația pe teritoriul European.²¹

Harta de mai jos arată că cel mai mare număr de migrați din Italia sunt români. De asemenea, numărul victimelor din țări membre ale UE care sunt exploatate în Italia sunt români.

Sursă: Limes

Rutele tradiționale către Europa pornesc din Cornul Africii, prin Sudan, Ciad, Libia, ajungând pe coasta de sud a țărilor europene din zona Mediteranei. Orientul Mijlociu și Balcanii sunt exploatate în special de grupări criminale care fac trafic de persoane din Asia de Sud Est. Migrația către Italia urmează în prezent diferite trasee.

²⁰ Europol, OCTA 2011, *Eu Organised Crime Threat Assessment, European Police Office [Evaluarea amenințării crimei organizate în EU]*, 2011, p. 26, https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/publications/octa_2011_1.pdf

²¹ Audierea lui Vittorio Pisani, Directorul Serviciului de Imigrări din Directoratul pentru Imigrări și Poliție al Ministerului de Interne, pe 28 septembrie September 28, 2015 (Comisia parlamentară italiana antimafia)

Un traseu traversează Libanul și Iordania, ajungând pe coasta egipteană pe mare sau pe uscat, și intră în Italia prin Sicilia și parțial prin Calabria, traversând Adriatica de Sud și Marea Ionică. Traseele care pleacă cel mai frecvent din zona Alexandriei traversează Libia pentru a ajunge pe coastele Siciliei și Calabriei. O altă cale pe mare sau pe uscat este prin Turcia, unde migranții sunt puși în bărci de mărimi considerabile către Calabria, Puglia și uneori către coastele Lucane. De multe ori, bărcile se scufundă sau eșuează lângă coastă.

Organizații criminale au organizat o trecere ilegală confortabilă către Italia: costul trecerii către Italia, în aceste cazuri, este între 1.500 și 6.000 de euro. Organizațiile criminale folosesc bărci puternice pentru a ocoli sistemul de supraveghere pe mare, apoi ajung pe coastele italiene pentru a debarca „pasagerii”. După aceea, bărcile se întorc imediat. Recent, Parchetul din Catania a început investigarea unor ONG-uri implicate în operații de salvare. Procurorul Italian are dovada unor convorbiri telefonice între contrabandiști libieni și grupuri de intervenție care operează bărci de salvare.

Traficul ilegal de migranți are loc și pe ruta balcanică către văile Friuli-Veneția Giulia. Ia granița cu Austria și Slovenia, care reprezintă o nouă țintă pentru pakistanezii, afganii, și sirienii care ajung în Serbia și Ungaria pe jos. Organizațiile de crimă organizată folosesc vehicule ticsite cu oameni ce urmează să fie transferați, adesea cu cu dube care. Fluxul ilegal de intrare prin porturile naționale este caracterizat de ascunderea imigranților ilegali în spații secrete în vehiculele venite cu feribotul din Grecia, Albania și Turcia, în special în porturile Veneția, Ancona, Bari și Brindisi.

Cele mai multe dintre victimele din Ucraina, Rusia, China și Vietnam trec granița cu avionul, având documente valide și premise de ședere temporară procurate de organizațiile criminale. Victimele din China pot intra cu premise de ședere pentru muncă. Există aproximativ 100.000 de premise de muncă, în comparație cu 40-50.000 de permise de ședere pentru reunificarea familiei, inclusiv căsătorii. Grupări infracționale braziliene preferă folosirea căsătoriilor false (8.000 de permise de ședere pentru angajare, 26.000 de permise din motive familiale). Tehnica reunificării familiei sau a căsătoriei este folosită din ce în ce mai mult de către organizațiile criminale, în special pentru a încuraja intrarea fetelor din Eritrea

²².

Cea de-a doua și principala rută a migrației către Italia este din nordul Africii prin Mediterana centrală. Migranții din Libia și Tunisia sunt duși cu bărci de lemn sau gonflabile pe coasta Siciliei. Ambarcațiunile nu încearcă să ocolească controalele navelor de coastă, ci mai degrabă le cer ajutorul.

²² Interviu cu Judecătorul Dadone, Comitetul Anti-trafic, Comisia Antimafia. Această situație rezultă din înregistrările traficanților sudanezi în procesul DDA de la Palermo, mai cunoscut sub numele de Glauco 1.

Traficanții plănuiesc călătoria prin strâmtoarea Siciliei cu mijloace de transport aflate în condiții precare, forțând eforturile de salvare. Organizațiile exploatează astfel aceleași politici de operațiunilor de salvare pe mare .

Parchetul din Catania sublinia recent necesitatea de a investiga relațiile dintre ONG-urile, finanțatorii și traficanții care operează în Mediterana centrală. Chiar în condițiile în care Strâmtoarea Siciliei este împărțită între autorități portuare (Sir), nici autoritățile malteze, nici cele ale apropiatului port tunisian nu răspund la apelurile de ajutor, doar italienii dau ONG-urilor indicații către un port din Italia. Problema nu e, spune procurorul italian, violarea prevederilor Convenției de la Hamburg în legătură cu portul de debarcare, ca și când aceste ONG-uri se duc în apele libiene ca să prindă migranți, ci că nu există o situație de pericol potrivit legii. În timpul operațiunilor de salvare în apele libiene, unele bărci ale ONG-urilor deconectează transponderele²³.

Toate tipurile de trafic de ființe umane generează profituri uriașe, care vor fi discutate în continuare.

1.3. Autori. Organizații Criminale

Traficul de persoane ar fi dificil, dacă nu imposibil de organizat, fără stabilirea unor canale conduse de grupările de crimă organizată. Majoritatea acestor grupuri, conform spuselor experților Europol, sunt capabile să controleze întregul proces pe care-l implică traficul, de la recrutarea victimelor, la transportul, cazarea și exploatarea acestora până la primirea și reinvestirea banilor rezultați din operațiuni.

Traficul de ființe umane este cunoscut ca o infracțiune aducătoare de profit. Studii economice ale infracțiunii spun că „poate fi considerată o activitate economică ilegală și că autorii sunt persoane raționale și calculate care își maximizează obiectul preferințelor în funcție de constângerile date.”²⁴.

Ca orice alt om de afaceri, traficanții calculează oportunitățile, profitul, riscurile și costurile și apoi iau deciziile. Autorii văd victimele ca pe oportunități de afaceri; sunt în căutarea securității economice, iar dorința lor de a-și îmbunătăți nivelul de viață va fi exploatată²⁵. Noul curent *lover-boy* se referă în special la traficarea femeilor tinere cărora li se promite dragoste, căsătorie și un viitor sigur alături de infractor. Vulnerabilitatea victimelor le supune riscului de a fi exploatate într-un sistem în care profiturile sunt foarte mari și cheltuielile foarte mici, iar riscul ca traficanții să fie detectați, arestați, condamnați și pedepsiți este, în multe țări, limitat sau inexistent.²⁶

²³ Interviu cu Judecătorul Dadone, Comitetul Anti-trafic, Comisia Antimafia .

²⁴ G. Becker (1968), “Crime and Punishment: An Economic Approach” [Crimă și pedeapsă: o abordare economică], *The Journal of Political Economy*, Vol. 76, No. 3, 169-217, citat de Schoelenhardt, 1999, p. 204.

²⁵ Silvia Tabusca, Public Speech “Together against human trafficking”, [Împreună împotriva traficului de persoane], Bucharest, Romania, 2016

²⁶ Silvia Tabusca, “Together against human trafficking”, Bucharest, Romania, [Împreună împotriva traficului de persoane]2016

Trebuie subliniat faptul că piața, nu clienții, creează cererea. Dacă există din plin femei și fete vulnerabile, urmează un plan de afaceri profitabil: se oferă serviciile femeilor tinere, care satisfac preferințele oricărui client, la un preț competitiv și li se plătește femeilor puțin sau nimic²⁷. Profiturile variază și ele în funcție de piața în care este traficată victima²⁸. Victimele exploatare ca prostituate oferă profituri de la 100% la 1000%, iar cei care activează în zona de exploatare prin muncă pot face profit de peste 50% chiar și pe piețe mai puțin profitabile²⁹.

La fel ca în afacerile legale, traficul de persoane este o activitate orientată spre profit, iar traficanții urmăresc piața pentru a-și adapta metodologia în conformitate cu mediul în care lucrează și cu piețele existente pentru afacerea lor. Organizațiile criminale, spre deosebire de afacerile legale, realizează profit prin oferirea de „bunuri și servicii ilegale pe piețe ilegale.”³⁰. Totuși, exploatarea victimelor traficului de persoane se face pe piețe legale, ceea ce reduce riscul pentru infractori. Prin urmare, este important să evaluăm această infracțiune în contextul activității economice legale și să ne concentrăm asupra felului în care piețele guvernează afacerile în general și traficul de ființe umane în particular.³¹

În rapoarte recente, Organizația Internațională a Muncii (OIM) a încercat să calculeze profiturile generate de traficanți. Victimele traficului de ființe umane în scopul exploatarei economice pot genera un profit total care se ridică la 3.8 miliarde de dolari. Majoritatea (2.2 miliarde de dolari) au fost obținuți în țări industrializate. Estimarea profiturilor provenite din exploatare sexuală forțată ca rezultat al traficului de persoane arată că „profiturile globale provenite din exploatarea sexuală comercială se ridică la 27.8 miliarde de dolari. Aproape jumătate din totalul profiturilor – 13.3 miliarde de dolari – provine de la persoane traficate spre sau în interiorul țărilor industrializate.”

Organizațiile criminale au un *modus operandi* din ce în ce mai complex, comun însă tuturor organizațiilor infracționale implicate în diferite faze ale traficului. Afacerea infracțională este structurată pe patru nivele. La primul nivel, organizațiile criminale sunt implicate în planificarea și organizarea traficului. În general, o primă organizație se ocupă de călătoria pe uscat, asigurarea operațiunilor de transport pe teritoriul unuia sau mai multor state. Un al doilea nivel este reprezentat de organizații care operează în zone sensibile, cărora li se încredințează sarcini operaționale (procurarea de documente false, alegerea traseelor, a modalităților de transport și cazarea victimelor). Al treilea nivel constă în asigurarea trecerii prin punctele de frontieră și predarea celor traficați către emisarii

²⁷ G. Newman, The Exploitation of Trafficked Women [Exploatarea femeilor traficate](U.S. Department of Justice Office of Community Oriented Policing Services, 2006), p. 16, <<http://www.cops.usdoj.gov/RIC/ResourceDetail.aspx?RID=88>>, accesat la 31 martie 2010.

²⁸ Silvia Tabusca, Public Speech “Together against human trafficking”, Bucharest, [Împreună împotriva traficului de persoane] Romania, 2016

²⁹ J. Pennington et al., “The Cross-National Market in Human Beings” [Piața Trans-națională a ființelor umane], Journal of Macromarketing, Volume 29 Number 2 (2009); K. Bales, Disposable People: New Slavery in the Global Economy [Oameni de unică folosință; noua sclavie în economia globală] (Berkeley: University of California Press, 1999).

³⁰ A. Schloenhardt, “Organized Crime and the Business of Migrant Trafficking”, [Crima organizată și afacerea traficului de migranți], Crime, Law and Social Change, 32 (1999), p. 206.

³¹ Silvia Tabusca, Public Speech “Together against human trafficking”, Bucharest, Romania, [Împreună împotriva traficului de persoane] 2016

finali. În fine, la patrulea nivel se beneficiază de câștiguri substanțiale din exploatarea victimelor ³². Pentru exploatarea victimelor se recurge la sclavie, confiscarea documentelor, folosirea amenințării cu represalii, și violență directă ³³.

II. ÎNCASĂRI DIN TRAFICUL DE PERSOANE

Estimările referitoare la TP sunt rare, iar datele despre veniturile Grupurilor de Crimă Organizată (GCO) sunt disponibile doar pentru puține țări. Un raport recent ³⁴ prezintă informații și date de încredere:

Deși profiturile și câștigurile financiare de pe această piață reprezintă „domeniul din trafic despre care se știe cel mai puțin” (OSCE, 2010, p.53)³⁵, potrivit experților și probelor rezultate din investigații, încasările din TP sunt „uriașe”, mai ales atunci când infracțiunea este efectuată de grupări transnaționale (OSCE, 2010, p.53).³⁶ Prin urmare, TP joacă, fără îndoială, un rol crucial în economia crimei organizate, iar rețelele de criminalitate se structurează „ca în orice altă afacere, și orice formă, mărime, cooperare între rețele etc. este posibilă atâta timp cât urmărește maximizarea profitului”. (UNDOC, 2010, p.40)³⁷.

Fenomenul TP este greu de surprins din cauza răspândirii sale și din cauza relatărilor insuficiente. Și totuși există foarte multe texte despre TP și mulți experți și instituții au încercat să afle dimensiunea acestei piețe încă de la sfârșitul anilor '90. În conformitate cu scopul acestui proiect, accentul se va pune pe traficul de ființe umane în scopul exploatării sexuale, care este cea mai des raportată formă de TP în Uniunea Europeană (UNDOC, 2012)³⁸. Vor fi oferite însă și cifre despre traficul de ființe umane.

Cel mai recent studiu care și-a propus să măsoare TP la nivel global și regional a fost făcut de OIM (2014). Acesta estimează la 150.2 miliarde de dolari (114.2 miliarde de euro) câștigurile globale

³² Audierea lui Giuseppe Pisanu, Președinte al Comisiei Antimafia între 2008 și 2013. Acestea sunt grupuri din Etiopia și Eritreea implicate în recrutarea celor care urmează să fie transferați mai degrabă din Nigeria decât din Sudanul de sud sau din Ghana. Rutele sunt gestionate de infractori nigerieni sau din Cornul Africii, foarte bine structurați, având o rețea largă în Italia și în nordul Europei, cu rețele în zona prostituției și dezvoltând legături serioase cu lumea drogurilor. Crima organizată libiană este responsabilă de gestionarea problemei "maritime", îmbarcarea migranților, pe care o coordonează cu etiopienii, eritreeni și nigerienii implicați în traseul pe uscat. .

³³ Ibidem.

³⁴ Savona Ernesto U. & Riccardi Michele (Eds.). 2015. From illegal markets to legitimate businesses: the portfolio of organised crime in Europe. Final Report of Project OCP – Organised Crime Portfolio, pag. 57-58. [De la piețe ilegale la afaceri licite: portofoliul crimei organizate în Europa. Raport final al proiectului OCP-Organised Crime Portfolio]Textul cu litere italice este preluat din raport.

³⁵ OSCE (2010). Analysing the Business Model of Trafficking in Human Beings to Better Prevent the Crime. Vienna, Austria: Organization for Security and Co-operation in Europe. Retrieved from <http://www.osce.org/cthb/69028?-download=true>

³⁶ Ibid.

³⁷ UNODC (2010). The Globalization of Crime. A Transnational Organized Crime Threat Assessment. [Globalizarea crimei. O analiza a pericolului crimei organizate transnaționale]Vienna: United Nations Office on Drugs and Crime. Accesat la http://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/tocta/TOCTA_Report_2010_low_res.pdf

³⁸ UNODC. (2012b). Global Report on Trafficking in Persons 2012. [Raport global asupra traficului de persoane 2012] Vienna: United Nations Office on Drugs and Crime. Accesat la http://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/glotip/Trafficking_in_Persons_2012_web.pdf

ilegale anuale generate în 2012 din munca forțată (care include exploatarea sexuală forțată, munca domestică și sclavia non domestică, excluzând traficul pentru prelevare de organe). În ceea ce privește Europa, același studiu estimează veniturile anuale din munca forțată la 46.9 miliarde de dolari (adică 35.6 miliarde de euro), din care exploatarea sexuală forțată reprezintă 56%,³⁹ iar munca non domestică aproximativ 43%.⁴⁰ Acest studiu nu precizează partea care poate fi atribuită crimei organizate. În ceea ce privește Uniunea Europeană, UNODC (2010) se estimează că valoarea transnațională traficată către Europa în scopul exploatării sexuale echivalează cu 3 miliarde de dolari anual. În ceea ce privește estimările la nivel național, concentrându-se mai ales pe țările din OPC, au fost găsite câteva studii din Italia, Olanda, Marea Britanie și o referire la Franța. Majoritatea acestor studii, cu câteva excepții, oferă estimări doar în ceea ce privește exploatarea sexuală.

2.1.Cazul Bulgariei

Este dificil să calculezi exact profitul obținut din traficul de ființe umane în Bulgaria, dar există niște estimări. Studiile anterioare⁴¹ oferă o estimare conform căreia profiturile anuale generate de traficanții bulgari sunt între 900 de milioane și 1.3 miliarde de euro, din care între 500 milioane și un miliard rămân în Bulgaria. Și alte publicații au confirmat aceste estimări, de exemplu în singura „Evaluare a Amenințărilor Crimei Organizate”,⁴² realizată în Bulgaria, potrivit căreia profitul anual rezultat din traficul de persoane este estimat la 1.23 miliarde de leva (630 milioane de euro) în timpul crizei economice.

O parte din aceste fonduri sunt folosite pentru a susține afacerea infracțională și pentru cheltuielile curente ale victimelor și traficanților, iar o altă parte este investită. Trebuie ținut seama de faptul că diferiți participanți implicați în traficul de persoane primesc părți diferite din profit.⁴³ Victimele pot primi până la 50% din încasări, dar există și cazuri când acestea nu primesc nimic și sunt ținute în sclavie de către traficanți. În ultimii ani, victimele traficului sexual primesc de regulă 50% din profit. Oricum, victimele își acoperă propriile cheltuieli asociate cu și cu traiul lor în străinătate, cum ar fi taxele pentru locul în care lucrează, transportul, hainele etc. astfel încât victimele nu reușesc să strângă sume considerabile. În cazul traficului de persoane pentru exploatarea prin muncă și al traficului cu

³⁹ Veniturile din exploatarea sexuală au fost estimate pe baza câștugului mediu potențial generat de victime pentru fiecare act sexual. Pornind de la informațiile adunate de LO și Kara (2008), câștigul mediu pe întâlnire a fost înmulțit cu numărul de întâlniri lunare. Din această sumă au fost scăzute salariile și costurile lunare. Totalul pentru 12 luni a fost înmulțit cu numărul estimat al victimelor din regiune, Profitul final net al exploatareilor a fost obținut pe baza presupunerii că aceștia rețin aproximativ 70% din câștigurile victimelor. .

⁴⁰ Pentru fiecare regiune și fiecare sector în care s-a înregistrat muncă forțată (în agricultură sau alte activități non-domestice), profiturile anuale au fost calculate ca diferența dintre valoarea adăugată lunară generată de fiecare victimă și salariul primit de aceasta, x 12 luni x numărul celor forțați să muncească.

⁴¹ Petrunov, G. 2009. *Osnovni shemi za prane na pari ot trafik na hora s cel seksualna eksploatacia*. [Principalele modalități de spălare a banilor din trafic sexual]. Sofia: RiskMonitor.

⁴² ЦИД. 2012. *Оценка на заплахите от тежката и организирана престъпност 2010-2011*. София: ЦИД.

⁴³ Petrunov, G. 2011. *Managing Money Acquired from Human Trafficking: Case Study of Sex Trafficking from Bulgaria to Western Europe*. [Administrarea banilor proveniți din traficul de persoane. Traficul sexual din Bulgaria către Vestul Europei – studii de caz] *Trends in Organized Crime*, 2-3: 165-183.

femeii însărcinate în scopul vinderii nou născuților, partea victimelor depășește rar 20%. În cazul tipic al cerșetoriei și furtului din buzunare, victimele nu primesc nici un ban, ele fiind complet subordonate traficantilor sau făcând parte din clan. Cea mai mare parte a banilor, în orice tip de trafic, se duce către cei aflați în cele mai înalte poziții în cadrul grupărilor de crimă organizată.

O caracteristică a gestionării profiturilor din traficul internațional de ființe umane este faptul că acestea sunt generate pe teritoriul altor țări. Traficanții folosesc o parte din bani pentru a achiziționa bunuri în țările de destinație, cum ar fi hoteluri, baruri și apartamente pe care le pot folosi pentru exploatarea victimelor. Dar cea mai mare parte este trimisă înapoi acasă de către traficanți. Aceasta implică întoarcerea lor periodică în Bulgaria, unde locuiesc cei mai mulți dintre traficanții cu poziții de conducere în grupările infracționale.

Pentru a transfera bani în Bulgaria, traficanții folosesc diferite tehnici care, în multe cazuri, ocolesc sistemul financiar prin folosirea transferului fizic de bani sau achiziționarea de bunuri. Cea mai veche și populară metodă, până acum 10 ani, era prin sistemul de transfer rapid al banilor sau, în cazuri mai rare, prin transfer bancar. Trimiterea banilor prin curieri reprezintă o altă modalitate larg folosită. Ei pot fi împărțiți în două categorii. Din prima categorie fac parte cei care transportă sume mai mici decât suma maximă care trebuie declarată legal, până la 10.000 de euro. A doua categorie de curieri transportă sume mari de bani, mai mari de 10.000 de euro, fără să le declare. O altă metodă foarte răspândită pentru transferul profiturilor din traficul de ființe umane în Bulgaria este achiziționarea, respectiv importul și vânzarea diferitelor bunuri – cel mai adesea mașini la mâna a doua, rulote, bijuterii, produse din piele și altele. Principalul obiectiv al celor ce spală bani prin aceste modalități este de a vinde aceste bunuri cât se poate de repede, ceea ce și fac, prin magazinele pe care le dețin.

Foarte frecvent, după ce banii sunt transferați, nu sunt depozitați de traficanți în instituții bancare, ci în seifuri. O caracteristică pentru unele grupări de romi implicate în traficul de ființe umane este folosirea banilor pentru a cumpăra aur. Doar în puține dintre cazurile cunoscute s-a identificat un plan explicit de investiții.⁴⁴ În unele cazuri, profitul este schimbat în leva. În alte cazuri se remarcă eforturile traficantilor de a crea legitimitate pentru fondurile pe care le investesc. Cel mai adesea, aceștia folosesc ipoteci imobiliare reale, împrumuturi etc. O tendință notabilă de-a lungul anilor este aceea că traficanții fac din ce în ce mai puțin efort pentru a-și ascunde sursa fondurilor.

Traficanții folosesc o parte însemnată din bani pentru a investi în diferite domenii ale economiei legale. Cele mai frecvente domenii sunt: imobiliare, agricultură, turism și hoteluri, transport, pub-uri și altele.

După ce banii din traficul de persoane au fost investiți cu succes în afaceri legale, este posibil să amesteci banii legali cu cei ilegali prin declararea unor încasări mai mari, a unor la prețuri mici și a

⁴⁴ Petrunov, G. 2009. *Osnovni shemi za prane na pari ot trafik na hora s cel sexualna eksploatacia. [Principalele modalități de spalare a banilor din trafic sexual]*. Sofia: RiskMonitor.

unor vânzări cu profit mare, etc. Folosind metode similare, traficanții pot face ca viitoarele acțiuni de profituri din traficul de persoane să pară că provin din activități legale.

Pe lângă faptul că pătrund în economia legală din Bulgaria, o parte din bani sunt folosiți pentru a finanța alte activități criminale. De exemplu, mulți lideri ai grupărilor infracționale acționează și în calitate de creditori.

Indiferent unde își investesc traficanții fondurile, cea mai importantă măsură pentru combaterea acestei infracțiuni este confiscarea cu succes a bunurilor obținute din activități infracționale.

2.2 Cazul României

Instituțiile de investigație din România nu sunt concepute pentru a face investigații financiare. Direcția de Investigare a Criminalității Organizate și Terorism (DIICOT) este principalul organism de investigare și incriminare a crimei organizate, inclusiv a traficului de ființe umane și conduce investigațiile, lucrând alături de Direcția de Combatere a Criminalității Organizate din cadrul poliției (DCCO). Cu ajutorul acestei instituții, România are una dintre cele mai mari rate de condamnări ale traficanților din UE – au deschise 864 de noi cazuri de trafic de persoane și s-au înregistrat 472 de condamnări ale traficanților, în 2016. Și totuși, investigațiile financiare și confiscările sunt foarte limitate deoarece DIICOT nu are investigatori financiari. Noile amendamente la legislația DIICOT, din mai 2018, permit crearea unor astfel de posturi.

Rețelele românești sunt printre cele mai dezvoltate și puternice grupări organizate de traficanți de ființe umane la nivel internațional. Dar autoritățile române nu au evaluat niciodată încasările legate de TP. Într-un caz de cerșetorie forțată investigat de autoritățile din Marea Britanie s-a estimat că rețeaua câștiga aproximativ 40.000 de lire sterline/la fiecare 3 luni/copil exploatat. Autoritățile din Marea Britanie au estimat că mai mult de 1000 de victime din România au fost exploatate de aceeași rețea. Prin urmare, profitul rețelei de pe urma victimelor exploatate în Marea Britanie a fost de aproximativ 160.000.000 pe an, pentru cel puțin doi ani de exploatare. Mai mult decât atât, există informații că această rețea a exploatat copii și în alte țări cum ar fi Spania, Italia, Belgia, etc⁴⁵.

Raportul Eurostat pe 2015 referitor la Traficul de ființe umane arată că din 2010 până în 2012 au fost identificate 6.101 de victime din România care au fost exploatate în UE. Același raport arată, de asemenea, că cel mai mare număr de traficanți arestați în UE au fost români (1.209). Prin urmare, putem conchide că există o medie de mai mult de 5 victime identificate/traficant, cu o medie de cel puțin 500 de euro profit/victimă/zi. Deci, încasările estimate în urma TP referitoare la victimele identificate din România exploatate doar în UE sunt de peste 3 milioane pe zi.

⁴⁵ Vezi articolul Cazul Țândărei, prima anchetă româno-britanică privind traficul de copii în UK, nerezolvat după 8 ani. Polițist englez: "Sunt șocat!", disponibil la: <https://www.g4media.ro/cazul-tandarei-prima-ancheta-romano-britanica-privind-traficul-de-copii-in-uk-nerezolvat-dupa-8-ani-politist-englez-sunt-socat.html>

Într-un caz de exploatare sexuală investigat de autoritățile belgiene au fost identificate peste 700 de victime în Bruxelles. Acestea erau forțate de traficanți să încaseze cel puțin 1.000 de euro pe zi. Astfel, profitul era de aproximativ 700.000 de euro pe zi. Rețeaua lucra și în Italia și Germania⁴⁶.

Analizarea jurisprudenței cazurilor de TP arată că cea mai mare sumă încasată identificată de autoritățile române a fost 1.070.000 de euro, într-un caz din 2015, instrumentat de o echipă de investigare formată din procurori din Atena și Bacău. Cazul a implicat doar doi traficanți identificați care exploatau nouă victime. În acest caz statul roman a confiscat 810.000 de euro din toate încasările. În majoritatea cazurilor naționale, nu sunt disponibile informații despre încasările din TP .

2.3.Cazul Italiei

*Italia este considerată ca fiind una dintre destinațiile de top pentru persoane traficate. Potrivit raportului SOS Impresa referitor la crima organizată din Italia, în 2009 încasările pieței TP au furnizat OCG 870 milioane de euro din venituri (SOS Impresa 20110.p.7).*⁴⁷

*În ceea ce privește exploatarea sexuală, cel mai recent rezultat pentru Italia prezentat în Mancuso(2014),⁴⁸ estima veniturile totale generate de mafia și de alți infractori, din exploatarea din aer liber și în interior a femeilor din alte țări, la o sumă între 1.1 și 5.0 miliarde de euro. Rezultate similare legate de exploatarea sexuală au fost obținute de Transcrime (2013,pp.43-44),⁴⁹ care a raportat încasări între 1.8 și 7.5 miliarde de euro.⁵⁰ Potrivit aceluiași studiu, OCG-urile se presupune că controlează între 20% și 40% din aceste profituri (Transcrime, 2013a, p.355).*⁵¹

Similar cu alte piețe, și migrația și fenomenul traficului au căpătat caracteristici și dinamici în funcție de piață. Organizațiile criminale oferă victimelor o serie de servicii: plata taxelor, logistică, transport, cazare temporară, tranzit, loc de muncă în țara de destinație.⁵² În Italia legătura dintre trafic și contrabandă este de necontestat.

Fluxurile de bani de care dispun organizațiile sunt foarte mari, potrivit costurilor fiecărei călătorii și a numărului estimat de persoane transportate clandestin ; de fapt încasările din traficul cu migranți depășesc, sau sunt cel puțin egale cu încasările din traficul de droguri. Ținând cont de numărul migranților și estimând un cost mediu, implicit, pentru fiecare călătorie de 1.500-2.000 de dolari pentru fiecare migrant, veniturile organizațiilor s-ar ridica anual la peste un miliard de dolari. Toate tranzacțiile

⁴⁶ Silvia Tabusca, Public Speech “Împreună împotriva traficului de persoane” Bucharest, Romania, 2016

⁴⁷ Acest rezultat a fost obținut împărțind numărul veniturilor totale (32 de miliarde de dolari) la 2.7 milioane de persoane exploatare, apoi totalul este interpretat în legătură cu numărul total de imigranți ilegali din 4 regiuni ale Italiei, între 2000 și 2007. Metodologia nu este clar descrisă în studiu.

⁴⁸ Mancuso, M. (2014a). Estimating the revenues of sexual exploitation: applying a new methodology to the Italian context. *Global Crime*, 15(1-2), 10–26. doi:10.1080/17440572.2013.878655

⁴⁹ Transcrime. (2013a). Proiectul PON Security 2007-2013. Investițiile mafiei. (Rapporto Linea 1, Deliverable D1.3). Milan: Università Cattolica del Sacro Cuore. Accesat la http://www.investimentioc.it/files/PON-Gli_investimenti_delle_mafie.pdf

⁵⁰ Aceste cifre au fost obținute ca suma a pieței de exploatare sexuală în interior în 2004/2005 și piața de exploatare sexuală în aer liber în 2008/2009 were obtained as the sum of the indoor sexual exploitation market in 2004/2005 and outdoor sexual exploitation market in 2008/2009.

⁵¹ Ibid.

⁵² Audierea Șefului Departamentului general al Finanțelor, Stefano Screpanti și a Șefului celui de-al doilea Department de investigație al Directoratului Antimafia, Vito Calvino, la ședința din of 21 septembrie 2015 (Comisia Anti TP a Parlamentului italian)

economice dintre traficanți și migranți, precum și cu membri familiilor acestora, se fac cu bani cash sau prin transferuri de bani, în valută străină, în special în dolari și euro.

Banii vin din sate din Asia, Orientul Mijlociu sau Africa, de pleacă oamenii. Principalul canal financiar pentru circulația banilor între țări este transferul de bani ⁵³, care permite transferul de bani gheață prin intermediul operatorilor conectați și aflați în cele mai diferite zone geografice. Serviciul, mulțumită accesibilității sale imediate și a rețelei largi de distribuție, este potrivit mai ales pentru transferul de fonduri ale imigranților către țările de origine. Se preferă canalizarea către un flux financiar, în lipsa căruia ar folosi modalități mai puțin sigure. Serviciile de transfer sunt, de fapt, comparabile cu niște birouri financiare reale, iar caracteristicile serviciilor le fac utilizabile și pentru transferul către alte țări decât cele cu mari fluxuri financiare din activități infracționale și pentru finanțarea terorismului internațional.⁵⁴

Potrivit datelor Băncii Italiei, valoarea remiterilor în străinătate, făcute în cea mai mare parte prin acest circuit financiar, se ridică la valoarea de 5.3 miliarde de euro. Investigațiile judiciare ⁵⁵ dovedesc clar folosirea *hawala* ⁵⁶, un sistem financiar tribal primitiv bazat pe relații de încredere, pentru plata călătoriei. Această modalitate înlocuiește transferul de bani și este preferată de traficanți deoarece este considerată mai sigură: nu permite urmărirea banilor și oferă traficanților asigurarea că fondurile sunt creditate și asigurate, adesea în conturi străine în paradisuri fiscale, fără ca beneficiarul să intre vreodată în contact direct cu banii⁵⁷.

III. CONFISCAREA ȘI RECUPERAREA ACTIVELOR DE LA TRAFICANȚI

În ceea ce privește încasările din traficul cu ființe umane, trebuie menționat că această infracțiune este o afacere, o sursă de venit pentru grupările de crimă organizată și că scopul principal este să aducă profit. Chiar dacă aceste grupări criminale fac bani din vânzarea femeilor și copiilor în străinătate, din prostituție forțată, cerșetorie și infracțiuni mărunte, există doar puține condamnări ale traficanților în

⁵³ Transferul de bani nu presupune transferarea fondurilor către conturi ale plătitorului sau beneficiarilor. În limbaj obișnuit, transferul de bani implică operatori care oferă acest serviciu (operatori de transfer de bani OTB). Transmiterea banilor este un serviciu de plată, în cadrul căruia, fără deschiderea unui cont pe numele plătitorului sau al celui căruia i se plătește, furnizorul acestui serviciu primește fonduri de la plătitor cu unicul scop de a transmite suma corespunzătoare beneficiarului și/sau cu scopul de a pune banii la dispoziția beneficiarului" (Art. 1(1)(b)(6) Decret Legislativ 11/2010) Trimiterea răspunde nevoilor individuale de a trimite bani numerar, în cele mai multe cazuri în străinătate și, în general nu este inclusă în sistemul financiar. Comisia VI – Finanțe, audierea Dr. Claudio Clemente, director pentru Italia al Departamentului de Informații Financiare (UIF), 19 aprilie 2016

⁵⁴ Ibidem Audierea lui Clemente.

⁵⁵ Investigații ale DDA Milano și ale DDA Palermo

⁵⁶ O modalitate bazată pe încredere, fără formalități speciale și fără documente contabile, utilizată în lumea arabă din Orientul Mijlociu pentru transferul banilor între negustori, și nu numai, bazată pe o strângere de mână și înscrisuri private.

⁵⁷ Hawala permite transmiterea unor mari sume de bani dintr-un teritoriu într-altul, de la o organizație la alta, fără necesitatea de a muta fizic banii între părțile contractante. În multe cazuri, transmiterea sumelor în numerar se face printr-un sistem de compensare, presupune respectarea angajamentului și transferuri ulterioare între diverși *hawaladar-i* aflați în alte locuri decât cel în care suma a fost creditată. Prin sistemul Hawala, oricine vrea să trimită o sumă în străinătate fără să utilizeze un intermediar legal va fi de acord cu plata unui comision și cu rata de schimb a unui "bancher" clandestin, iar pentru plata sumei ce va fi transferată, va primi o "chitanță" (de exemplu un cod alfanumeric sau un simbol). Prezentarea acestei chitanțe "bancherului" care operează în țara străină va permite finalizarea tranzacției fără verificarea mutării banilor. Ulterior, doi "bancheri" neoficiali vor oferi compensațiile respective. Nu există nicio modalitate de a urmări și intercepta banii prin acest sistem.

fiecare an. Cele mai eficiente grupări de criminalitate organizată sunt cele capabile să controleze toate implicațiile și rezultatele activității lor, de la racolare pentru muncă, prostituție, transport al victimelor, spălare de bani și până la corupție la nivel înalt. În aceste cazuri încasările au crescut în ultimii ani.

Identificarea bunurilor relevante și înghețarea lor cât de repede se poate este deosebit de importantă în cercetarea infracțională și financiară, deoarece este, înainte de toate, o garanție că acestea nu vor fi mutate sau distruse și că victimele infracțiunii vor putea să-și recupereze pagubele, iar criminalii vor fi deposedați de bunurile obținute ilegal. Mai mult decât atât, confiscarea tuturor încasărilor și instrumentelor utilizate în TP este singurul inhibitor eficient pentru traficanți. Multe țări ale UE fac eforturi substanțiale pentru confiscarea bunurilor traficantilor și folosesc legislația disponibilă pentru a crea un mediu ostil pentru infractori.⁵⁸

3.1.Cazul Bulgariei

Legislația în Bulgaria permite ca activele obținute din trafic de persoane să fie confiscate în trei modalități:

- În articolul 159a-159b al Codului Penal, care incriminează traficul de ființe umane, sunt prevăzute confiscări și amenzi. Acest lucru permite ca activele infracționale să fie confiscate la pronunțarea sentinței.
- Articolul 253 al Codului Penal incriminează spălarea de bani și permite confiscarea proprietății infracționale pe lângă alte pedepse aplicate traficantilor.
- În Bulgaria există o procedură pentru așa numitele confiscări care nu se bazează pe o condamnare, pe care Comisia pentru Confiscarea Bunurilor Ilegale (CIAF) le aplică conform prevederilor Codului de Procedură Civilă. Inițierea acestei proceduri nu necesită o sentință și este suficient ca traficanțul să fie acuzat. Confiscarea civilă este reglementată de Legea confiscării în favoarea statului a proprietăților obținute din activități infracționale.

Datele statistice disponibile referitoare la rezultatele fiecăreia dintre cele trei modalități de confiscare a bunurilor obținute din traficul de ființe umane sunt prezentate în următoarele tabele. Tabelul 2 include informații despre numărul rechizitoriilor și numărul de persoane condamnate pentru trafic de ființe umane.

Tabel 2: Număr de rechizitorii și condamnări pentru trafic de persoane per an

⁵⁸O8 OC Networks in the South-East European Sphere O2 Analysis and Knowledge, *Trafficking in Human Beings in the European Union*, [Traficul de ființe umane în Uniunea Europeană] Europol Public Information, The Hague, 2011, p. 8.

159a-159d	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Total
Punere sub acuzare în instanță	1	6	35	32	72	67	62	67	70	80	84	84	60	720
Persoane condamnate	0	0	0	2	61	73	54	96	95	116	105	104	56	762

Sursa: Biroul Procurorului General al Curții de Casație și calculele autorului

.Datele de la parchet includ informații despre valoarea bunurilor confiscate în urma condamnărilor pentru trafic de ființe umane doar pentru un an – 2010. Valoarea bunurilor confiscate este de 3460 BGN, o valoare extrem de mică care arată cât de puțin sunt folosite capacitățile de confiscare a bunurilor obținute din infracțiuni în vederea diminuării puterii economice a criminalității în Bulgaria.

Tabelul 3 de mai jos prezintă date despre numărul punerilor sub acuzare și despre numărul persoanelor condamnate pentru spălare de bani.

Table 3: Numărul de acuzații vs. indivizi condamnați pentru spălare de bani

Чл. 253	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Tot al
Acuzații	22	4	5	5	4	10	19	20	22	31	29	20	30	221
Persoane condamnate	0	0	3	3	3	7	22	35	20	29	27	16	14	179

Sursa: Biroul Procurorului General al Curții de Casație și calculele autorului

Programul statistic al Biroului Procurorului General al Republicii Bulgaria nu oferă informații despre numărul de cazuri de spălare de bani în funcție de principalele infracțiuni. De aceea nu se poate specifica numărul de cazuri de spălare de bani obținuți din trafic de persoane. Oricum, datele disponibile pentru ambele articole (159 a-d și 253) din Codul Penal arată clar că numărul de cazuri și condamnări pentru trafic de persoane este de peste trei ori mai mare decât numărul cazurilor de spălare de bani. Traficul de ființe umane este doar una dintre infracțiunile importante, alături de traficul de droguri, traficul de arme și multe altele. Lipsesc și detalii despre valoarea proprietății confiscate în baza respectivelor măsuri legale. Există date doar pentru câțiva ani. De exemplu, conform datelor din

prezentarea Strategiei naționale pentru combaterea spălării banilor,⁵⁹ din 2010, în temeiul art.253 al Codului Penal, suma totală confiscată de stat sau plătită de către persoana condamnată în echivalentul bunurilor supuse spălării este 15.013.953,35 BGN. Este important de remarcat că această sumă este calculată ținând cont și de sentințele executate și de cele neexecutate pentru spălare de bani. În plus, valoarea totală a amenzilor date pentru spălare de bani în 2010 a fost de 81.500 de leva.

Atât numărul de cazuri și de sentințe, cât și valoarea bunurilor confiscate arată că legea confiscărilor în Bulgaria a afectat puțini traficanți și activele lor. Acest lucru contrazice puternic faptul că polițiștii și procurorii intervievați înțeleg rolul cheie pe care îl are investigarea profiturilor din activitatea infracțională în lupta împotriva traficului de persoane. Vizează, în primul rând, confiscarea bunurilor de la infractori și le limitează puterea financiară și, în al doilea rând, urmărirea banilor pentru a ajunge la actorii cei mai importanți din grupările de crimă organizată. Această situație arată că trebuie luate și alte măsuri pentru o mai bună cercetare și recuperare a bunurilor legate de traficul de persoane. Și rezultatele confiscărilor civile ale proprietăților obținute din traficul de ființe umane arată că e loc pentru mai bine. Următorul tabel conține informații despre numărul de cazuri de confiscare și despre valoarea confiscată în beneficiul statului.

Tabel 4: Numărul de cazuri și valoarea activelor confiscate (în milioane de BGN)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Total
Total active confiscate	0	0	0	0.95	0.75	9.36	12.37	13.06	13.01	6.45	18.77	23.05	104.48
Total cazuri	0	0	0	4	11	27	38	43	28	35	36	29	251
Total active din TP confiscate	-	-	-	-	0.65	1.03	0.47	2.06	0.3	0.6	0.56	2.74	8.42
Total cazuri de TP					2	3	3	4	1	2	3	2	20

Sursă: ARO

Datele arată că, sub incidența legii civile, doar puțin peste 100 de milioane de leva în bunuri infracționale au fost confiscate, timp de peste zece ani. Suma confiscată de la traficanții de persoane rămâne mult sub estimările profiturilor lor anuale rezultate din activitatea infracțională.

O problemă serioasă în procedurile civile și penale o reprezintă investigarea și confiscarea proprietăților din străinătate. Interviuurile au arătat clar că polițiștii bulgari, magistrații și reprezentanții ARO (oficiul ptr recuperarea bunurilor infractiunilor) percep ca foarte importantă colaborarea

⁵⁹ Petrunov, G., Nestorova, V., and Malamov, D. 2010. *Presentacia na proekt na nacionalna strategija za protivodeistvie na izpiraneto na pari* [Prezentarea proiectului pentru Strategia națională împotriva spălării banilor]. Consiliul de Miniștri al Republicii Bulgaria.

* Datele pentru 2017 sunt până în oct. 2017.

internațională în cazul traficului de ființe umane pentru ca investigația să aibă succes și cazul să fie închis. În contextul cooperării juridice internaționale, sunt folosite intens toate mijloacele pentru depistarea traficului de persoane și a bunurilor obținute. Solicitățile de asistență juridică și utilizarea capacităților Eurojust sunt folosite din plin. Înființarea echipei de investigație comună (EIC) s-a dovedit a fi cea mai rapidă și de succes cale de cooperare transnațională. Interviuurile relevă că doar într-unul dintre parchetele din țară, cinci EIC lucrează la cazuri de trafic de persoane, în timp ce unul dintre procurorii șefi intervievați spune că acum câțiva ani, în Eurojust, a participat personal la formarea a patru EIC pentru trafic de persoane cu cetățeni bulgari, într-o săptămână. În ciuda participării intense a investigatorilor bulgari în EIC și a succesului în ceea ce privește traficul de persoane, persoanele interviuate confirmă dificultatea identificării, anihilării și implicit a confiscării bunurilor infracționale din străinătate.

Confiscarea bunurilor infracționale prin oricare dintre cele trei modalități prezentate mai sus necesită informații din multe baze de date, instituții, organizații, etc. Informația despre bunurile traficantilor este adunată în timpul cercetării preliminare și folosită pentru înghețarea acestor bunuri suspectate a fi dobândite din activități infracționale. Acest lucru împiedică posibilitatea ca activele să fie transferate sau să dispară înainte de începerea procesului. Informații despre sursele bunurilor infracționale sunt adunate pentru stabilirea cauțiunii, dacă se impune. Toate acestea arată cât de multe etape și proceduri diferite în cercetarea și munca la un caz de trafic de persoane necesită colectarea corectă, completă și la timp a informațiilor despre bunurile infractorilor. Din această cauză cei intervievați prețuiesc foarte mult toate tentativele încununate de succes de dezvoltare a unor noi căi de a optimiza și facilita accesul la informații de încredere de care au nevoie.

3.2. Cazul României

În România, în contextul de la începutul anilor 2000, procurorii nu realizau investigații financiare pentru a urmări, îngheța, captura și confisca bunurile dobândite din niciun fel de infracțiuni. Acest lucru iese în evidență din cifrele care indică valoarea bunurilor capturate și înghețate înainte de anul 2010, în comparație cu cifrele din 2011 și anii ulteriori.

Cu toate acestea, din nefericire investigarea infracțiunilor referitoare la TP este încă ceva nou pentru procurorii români care lucrează la dosare legate de traficul de persoane⁶⁰. Așa cum este menționat într-un interviu realizat în cadrul acestui studiu, veniturile ilegale provenite din traficul de ființe umane sunt colectate în general în străinătate și apoi investite în România. În momentul de față, în România investigațiile financiare nu fac parte din activitățile investigative realizate în cazuri de trafic de ființe

⁶⁰ Vezi, pentru discuții ulterioare, According to Freedom House Romania, *Recovery and confiscation of the proceeds of crime – Diagnostic Report 2016*, [Recuperarea și confiscarea bunurilor infracționale – Raport de analiză 2016] disponibil la http://www.justitiecurata.ro/wp-content/uploads/2016/06/Raport_final_web.pdf

umane. Mai mult decât atât, investigațiile financiare ar trebui să ofere probe puternice pentru acuzare, atât în ceea ce privește traficul de persoane, cât și în identificarea membrilor și a beneficiarilor acestor organizații criminale. “În România, investigațiile financiare se concentrează, spre exemplu, pe identificarea documentelor legate de organizarea călătoriei și a actelor de închiriere de proprietăți. O altă arie de investigație este legată de cheltuielile traficantilor pentru case, apartamente, investiții, mașini, bijuterii și activități recreative, cum ar fi restaurante și cazinouri, sau pentru mutarea profiturilor”.

România este o țară în care veniturile din crima organizată sunt investite în piața imobiliară sau în alte afaceri legale, deoarece investigația financiară nu este o prioritate pentru procuror și legislația împotriva spălării banilor este slabă.

Cu toate acestea, contextul național în România s-a îmbunătățit de-a lungul timpului, așa cum este clar evidențiat în tabelul de mai jos, care arată că după 2011 există o creștere a bunurilor înghețate sau confiscate în cadrul investigațiilor penale de toate tipurile. Este vorba, de fapt, de o măsură administrativă a Ministerului Public, care menționează că „în toate cazurile penale care implică daune sau bunuri obținute ilegal” procurorii ar trebui să evalueze „dacă se garantează verificarea cu scopul de a identifica bunuri care pot fi înghețate sau confiscate.” Mai exact, ordinul administrativ presupune un chestionar simplu, ce trebuia completat obligatoriu de procuror, cu opt întrebări ce vizau, de exemplu, demersurile făcute la ANCPI, ANAF, Ministerul de Interne, ori ONRC pentru verificarea bunurilor imobile, conturilor bancare ori acțiunilor la societăți comerciale. Răspunsurile erau „Da”, „Nu”, „Nu s-au efectuat verificări”. Chestionarele erau centralizate semestrial și „utilizate pentru a evalua eficiența organelor de urmărire penală în luarea măsurilor asigurătorii”. Această măsură simplă a rezultat în triplarea cantității de bunuri înghețate în anul 2011 față de anul precedent. Cu toate acestea, în România mai sunt multe de făcut în ceea ce privește investigațiile financiare în cazurile de trafic de persoane.

În ceea ce privește confiscarea de bunuri, din 2012 până în 2013, cele legate de infracțiunile de TP au fost în valoare de 177 295 de euro, plus echivalentul a 13 315 de euro în alte valute, dar și 8,76 kg de aur, 84 proprietăți imobiliare și 104 vehicule⁶¹. Chiar dacă raportul GRETA din 2016 a precizat că orice active confiscate de la infractori ar putea, în teorie, să fie folosite pentru a compensa victimele, în fapt acestea au ajuns la stat și între 2011-2016 doar 65 de victime au reușit să revendice compensație de la stat, primind maximum echivalentul a 10 salarii lunare într-o singură tranșă. Aceasta probabil nu va depăși suma de 3000 de euro, chiar dacă o victimă nu a fost recompensată vreodată.

Deși recuperarea veniturilor și a mijloacelor de instrumentare a unei infracțiuni în general sunt departe de a fi perfecte, există cadrul care permite ca poliția și acuzarea să realizeze acest lucru, având la dispoziție instrumente puternice.

⁶¹ GRETA Raport cu privire la implementarea Convenției Consiliului Europei privind Lupta împotriva traficului de ființe umane în România, accesibil la <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016806a99b1>

Anul	Valoarea bunurilor confiscate și înghețate de către Ministerul Public, rezultate din toate tipurile de infracțiuni (RON) ⁶²
2007	158 530 113
2008	791 717 347
2009	226 711 591
2010	371 646 024
2011	1 024 979 707
2012	1 869 681 989
2013	1 920 392 286
2014	2 473 736 148
2015	12 850 523 417

„Unul dintre obiectivele Strategiei Naționale împotriva Traficului de Ființe Umane între 2012-2016, implementat prin actul de guvern numărul 1142/2012⁶³ este îmbunătățirea abilității instituționale de a investiga infracțiunile de trafic de persoane, în special traficul de minori, dar și identificarea câștigurilor ilegale în urma investigațiilor financiare.

Legea numărul 678/2001⁶⁴ referitoare la prevenirea și suprimarea traficului de ființe umane a fost aproape complet abrogată, mai ales în ceea ce privește infracțiunile conexe atunci când Noul Cod Penal (numit în prezentul raport NCP) a intrat în vigoare. Noua lege transpune Directiva 2011/36/EU a Parlamentului European și a Consiliului din 5 aprilie 2011 cu privire la prevenirea și combaterea traficului de persoane⁶⁵ și protejarea victimelor acestuia.”⁶⁶

În prezent, Codul Penal român (art. 210-211 NCP) sancționează traficul de ființe umane cu pedepse între 3 și 10 ani de închisoare⁶⁷. Alte infracțiuni legate de traficul de persoane sunt sancționate

⁶²Potrivit Raportului Freedom House Romania, *Recovery and confiscation of the proceeds of crime – Diagnostic Report 2016*, Recuperarea și confiscarea bunurilor infracționale – Raport de analiză 2016 p.7. disponibil la http://www.justitiecurata.ro/wp-content/uploads/2016/06/Raport_final_web.pdf

⁶³Publicat în Monitorul Oficial nr. 820 din 6 decembrie 2012.

⁶⁴Publicată în Monitorul Oficial nr. 783 din 11 decembrie 2001.

⁶⁵ Pentru un comentariu asupra Directivei EU vezi F. Ciopec (2012). *New Acquis Communautaire in Protection of Human Trafficking Victims* [Noul acquis comunitar în protejarea victimelor traficului de ființe umane] în T. Grünwald, P. Messina (eds.): *Innovative Network for Security and Prevention through Interregional Euro-cooperation*. Padova: Centro di ricerca e servizi „Giorgio Lago”, pp. 63-74.

⁶⁶Ciopec Flaviu, *Journal of Eastern European Criminal Law no. 1/2016*, UniversulJuridic, 2016, pp. 78.

⁶⁷ ART. 210 incriminează traficul de ființe umane după cum urmează: (1) Recrutarea, transportarea, transferarea, adăpostirea sau primirea unei persoane în scopul exploatării acesteia, săvârșită:a) prin constrângere, răpire, inducere în eroare sau abuz de autoritate; b) profitând de imposibilitatea de a se apăra sau de a-și exprima voința ori de starea de vădită vulnerabilitate a acelei persoane; c) prin oferirea, darea, acceptarea sau primirea de bani ori de alte foloase în schimbul consimțământului persoanei care are autoritate asupra acelei persoane, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi. (2) Traficul de persoane săvârșit de un funcționar public în exercițiul atribuțiilor de serviciu se pedepsește cu închisoare de la 5 la 12 ani. (3) Consimțământul persoanei victimă a traficului nu constituie cauză justificativă ART. 211, intitulat Traficarea minorilor incriminează: (1) Recrutarea, transportarea, transferarea, adăpostirea sau primirea unui minor,

prin art. 216 (folosirea serviciilor unei persoane exploatate) cu pedepse între 6 luni și 3 ani, art. 264 NCP (facilitarea șederii ilegale în România) și art. 374 NCP (pornografia infantilă) cu pedepse între 1 și 5 ani.

Cadrul legal în România prevede confiscarea și înghețarea obligatorie a bunurilor doar în cazul unor anumite infracțiuni, cum ar fi spălarea de bani, evaziunea fiscală, corupția și infracțiuni împotriva intereselor financiare ale UE, dar și în cazul finanțării activităților teroriste⁶⁸. În momentul de față, astfel de prevederi explicite nu există pentru traficul de persoane. Cu toate acestea, înghețarea bunurilor legate de TP este o acțiune implicită potrivit Noului Cod Penal, care menționează clar faptul că procedura de confiscare extinsă este aplicabilă în mai multe cazuri de activități criminale, inclusiv în „*traficarea și exploatarea persoanelor vulnerabile*”⁶⁹. Deoarece confiscarea extinsă implică identificarea, confiscarea și înghețarea bunurilor, se poate considera că această procedură este implicit obligatorie în cazurile de TP.

Art. 19 al Actului numărul 678/2001 referitor la confiscarea bunurilor și a veniturilor din infracțiuni de trafic de ființe umane a fost abrogat de noul cod penal. În momentul de față, se aplică prevederile art. 112, care reglementează confiscările. Textul de lege prevede următoarele bunuri fac obiectul confiscării speciale:

- a) “bunuri produse prin înlăptuirea oricărei infracțiuni stipulate de dreptul penal;
- b) active folosite sau pentru care a existat intenția de a fi folosite pentru a comite o infracțiune așa cum este enunțată de dreptul penal, dacă aparțin infractorului sau unei alte persoane care cunoștea scopul lor utilizării lor;
- c) bunuri folosite imediat după înlăptuirea infracțiunii pentru a-l scăpa pe infractor sau a-i permite folosirea veniturilor obținute, dacă acestea aparțin infractorului sau unei alte persoane care cunoștea scopul lor utilizării lor;
- d) bunuri date pentru a ajuta la înlăptuirea unei infracțiuni așa cum este enunțată de dreptul penal sau pentru a recompensa infractorul;
- e) bunuri dobândite prin comiterea oricărei infracțiuni stipulate legea penală, mai puțin atunci când sunt returnate victimelor și în măsura în care nu sunt folosite pentru a despăgubi victima;
- f) bunuri a căror posesie este interzisă prin lege”.

în scopul exploatării acestuia, se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi. (2) Pedepsa este închisoarea de la 5 la 12 ani și interzicerea exercitării unor drepturi atunci când: a) fapta a fost săvârșită în condițiile art. 210 alin. (1); b) fapta a fost săvârșită de către un funcționar public în exercițiul atribuțiilor de serviciu; c) fapta a pus în pericol viața minorului; d) fapta a fost săvârșită de un membru de familie al minorului; e) fapta a fost săvârșită de către o persoană în a cărei îngrijire, ocrotire, educare, pază sau tratament se afla minorul ori de o persoană care a abuzat de poziția sa recunoscută de încredere sau de autoritate asupra minorului. (3) Consimțământul persoanei victimă a traficului nu constituie cauză justificativă.

⁶⁸ Potrivit Raportului Freedom House Romania *Recovery and confiscation of the proceeds of crime – Diagnostic Report 2016*, [Recuperarea și confiscarea bunurilor infracționale – Raport de analiză 2016] p. 6.

⁶⁹ Potrivit Noului Cod Penal (Legea 289/2009)

În plus, Noul Cod Penal a introdus confiscarea extinsă pentru traficul de persoane (art. 112(1)). Textul de lege menționează că “Active altele decât cele la care face referire art. 112 al NCP pot fi de asemenea confiscate dacă o persoană este condamnată pentru una dintre următoarele infracțiuni, dacă aceste infracțiuni pot aduce beneficii materiale și dacă pedeapsa prevăzută de lege este de 4 ani sau mai mult: [...] b) traficarea și exploatarea persoanelor vulnerabile[...]. Confiscarea extinsă este ordonată dacă următoarele condiții sunt îndeplinite cumulativ:

- a) valoarea bunurilor obținute de către o persoană condamnată pe o perioadă de 5 ani înainte și, dacă este necesar, după momentul comiterii infracțiunii, până în momentul emiterii verdictului, depășește clar veniturile obținute legal de către condamnat;
- b) curtea este convinsă de faptul că bunurile relevante provin din activități infracționale, cum ar fi cele menționate în par. (1)”.

În prezent, administrarea și indexarea bunurilor înghețate este cea mai sensibilă parte a întregului proces de recuperare a veniturilor din infracțiuni, în România. Studiul realizat de Freedom House România în 2016, despre recuperarea veniturilor din crime în România, arată că, întrebați cine administrează bunurile înghețate, toți procurorii au răspuns cu dificultate:

Cine le administrează? Noi... bine, e o provocare mare pentru toată lumea.

Este o muncă complet diferită de ancheta penală. În special pentru procurorii care lucrează în Parchetele locale, care trebuie să stabilească o întreagă infrastructură logistică: să iei sticle când mergi să cercetezi, pentru a putea lua alcoolul, să îl încarci în camioane pentru a îl depozita.

În principiu, nu sunt administrate de nimeni. Aceste bunuri sunt doar ridicate și depozitate ca Probe Materiale. Nu se întâmplă nimic cu ele până nu primim o decizie finală, și atunci le predăm Administrației Fiscale pentru a fi distruse. Avem munți de obiecte și o mare problemă de depozitare. Este așa de rău încât toate garajele Parchetului sunt pline de țigări și furgonete.⁷⁰

Deși noul Cod Penal reglementează posibilitatea vânzării anticipate a bunurilor mobile confiscate (perisabile sau bunuri care își pot pierde valoarea), această procedură este insuficient utilizată, în mare parte datorită lipsei unei proceduri unificate și deoarece momentan nu există personal calificat pentru a o implementa.

După cum menționează unul dintre procurorii intervievați pentru redactarea raportului Freedom House România din 2016, menționat mai sus, cu privire la recuperarea veniturilor provenite din infracțiuni în România, “cea mai mare problemă nu este înghețarea bunurilor, ci să te asiguri că aceste bunuri pot fi folosite pentru a recupera veniturile din infracțiuni. De fapt, este obligația statului de a asigura acest lucru. În acest fel, respecti și drepturile acuzatului, care, dacă trebuie să plătească daune, va face acest lucru din bunurile înghețate; nu va fi necesar să aducă bani din alte surse pentru că nu ai putut să îi administrezi bunurile. Din contră, dacă va fi găsit nevinovat, va fi necesar să își recupereze

⁷⁰Vezi Freedom House Romania, *Recovery and confiscation of the proceeds of crime – Diagnostic Report 2016*, Recuperarea și confiscarea bunurilor infracționale – Raport de analiză 2016 pp. 29-30.

bunurile, nu le poți distrage. Este o responsabilitate majoră, și reprezintă responsabilitatea statului. Ai nevoie de personal bine pregătit să administreze aceste bunuri.”⁷¹

Soluția acestei probleme, care afectează în aceeași măsură veniturile din traficul de persoane, este punerea în funcțiune a Agenției Naționale de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate (ANABI), care a fost înființată în 2015, conform Actului 318/2015. Obiectivul principal al înființării acestei agenții a fost de a suplini această lipsă în procesul de recuperare. ANABI dorește să îmbunătățească administrarea veniturilor din infracțiuni și să sintetizeze datele legate de astfel de revendicări.⁷² ANABI, care a fost instituit în jurul Biroului Român de Recuperare a Bunurilor – ARO (un departament în cadrul Ministerului de Justiție), va avea un index centralizat al tuturor activelor confiscate din România, va continua de asemenea să îndeplinească rolul ARO, prin administrarea bunurilor confiscate în timpul anchetelor penale și a proceselor, dar și prin vânzarea acestora pentru a le conserva valoarea. ANABI va fi de asemenea o structură de sprijin pentru poliție, procurori și judecători atunci când activele sunt confiscate, evaluate și depozitate.⁷³

Una din cele mai importante funcții ale ANABI este administrarea unui “singur cont” în care vor fi depozitați toți banii confiscați sau blocați, dar și fondurile obținute din vânzarea anticipată a bunurilor înghețate. Acesta va oferi o imagine mai bună a valorii reale a bunurilor confiscate și înghețate în România, deoarece momentan imaginea este neclară.⁷⁴

Din 141 de cazuri înregistrate de trafic de persoane pentru care există sentințe definitive în ultimii 5 ani, doar 32 menționează confiscare (22%). În aceste cazuri, doar 726 175 RON, 1 626 060 EUR, 80 317 USD, 29 831 CHF și unele bunuri fizice (spre exemplu electronice) au fost recuperate.

Județele cu cel mai mare număr de acțiuni de confiscare în cazuri de trafic de ființe umane (2011-2016)			
Județ	Acțiuni de confiscare	Județ	Acțiuni de confiscare
Dolj	9	Timiș	1
Iași	4	Ilfov	1
Mureș	3	Sibiu	1
Bacău	3	Buzău	1
Galați	3	Arad	1
Cluj	2	Argeș	1
Prahova	2		

⁷¹*Ibid.*

⁷² Un comentariu asupra acestei instituții vezi F. Ciopec (2015). *Despre noua Agenție Națională de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate [On the New National Agency for the Recovery and Management of Seized and Confiscated Assets]*, Curierul Judiciar, 10, pp. 523-525.

⁷³Freedom House Romania *Recovery and confiscation of the proceeds of crime – Diagnostic Report 2016*, p. 31.

⁷⁴*Ibid.*

NUMĂR TOTAL DE ACȚIUNI DE CONFISCARE	32
---	-----------

Potrivit datelor deschise, județul Dolj este primul la numărul de acțiuni de confiscare în cazurile de trafic de ființe umane, cu un număr dublu de confiscări față de următorul județ din tabel (Iași, cu 4 cazuri). În total 9 000 RON și 335 550 EUR au fost confiscate în cele nouă cazuri menționate mai sus. Nu au fost înregistrate astfel de situații în București.

3.3 Cazul Italiei

În urma naufragiului pe coasta Siciliei, din 3 octombrie 2013, (soldat cu 366 morți și 20 dispăruți), Italia a lansat operațiunea "Mare Nostrum". Această operațiune a folosit forțele marinei italiene și alte forțe de sprijin pe o distanță de până la 120 de mii de apele naționale teritoriale și la granița cu apele teritoriale libiene. A fost urmată de alte operațiuni (Triton, Hermes, Aenas, Nautilus, etc) îndeplinite în colaborare cu alte țări din UE. La sfârșitul lui august 2014, Frontex a hotărât să sprijine "Mare Nostrum" și să-i alăture o altă operațiune - "Frontex Plus" – care garantează lupta împotriva mafiei și a contrabandiștilor de pe coasta africană. Pe 1 noiembrie 2014 "Mare Nostrum" și "Frontex Plus" au devenit operațiunea europeană "Triton". Operațiunea a beneficiat de participarea a 29 de țări și a fost finanțată de Uniunea Europeană cu 2.9 de milioane de euro pe lună: aproximativ două treimi mai puțin decât fondurile alocate operațiunii Mare Nostrum. Spre deosebire de aceasta, operațiunea Triton restricționează controlul asupra apelor internaționale la o distanță de 30 de mii de coasta Italiei: este o operațiune a poliției, iar obiectivul principal este patrularea graniței. În momentul de față mai există alte operațiuni în Marea Mediterană, multe de natură militară: Safe Sea, condusă de personalul departamentului de apărare și o operațiune navală denumită EUNAVFOR MED al cărei mandat a fost definit de către Consiliul Uniunii Europene, dar care își are sediul în Italia.

Operațiunile includ patrulări ale coastei din sudul Siciliei și Pugliei, plus (posibil) a Sardiniei. Astăzi, patrularea maritimă a fost extinsă pentru a include o zonă de 138 de mii marine din sudul Siciliei.

IV. DATE DESCHISE ȘI INFORMAȚII DE INTERES PUBLIC ÎN LUPTA ÎMPOTRIVA TRAFICULUI CU FIINȚE UMANE

La nivel european, folosirea surselor deschise de informații este reglementată prin Directiva 2013/37/EU a Parlamentului European și a Consiliului Europei din 26 iunie 2013, care modifică Directiva 2003/98/EC cu privire la re folosirea informațiilor de interes public.

4.1. Cazul Bulgariei

În legislația Bulgariei reglementarea datelor deschise este transpusă în legea pentru accesul la informații publice. Consiliul pentru Reforma Administrativă este organismul care dezvoltă politica și coordonează implementarea inițiativei privitoare la datele deschise în sectorul public. Această lege obligă toate organizațiile din sectorul public să prezinte informații publice în format deschis pe o platformă specială. Această platformă, CKAN, de tip *open-source*, dezvoltată de Open Knowledge Foundation din Marea Britanie, este folosită în țări precum Italia, România, Marea Britanie, Slovacia, Olanda, Austria, Suedia, Coreea de Sud și de Comisia Europeană.⁷⁵ Partea de *front-end* a platformei bulgare este dezvoltată de un grup de voluntari reuniți de “Society.bg”, de asemenea de tip *open-source*.

Decizia numărul 103 a Consiliului de Miniștri din 2015 a adoptat pentru prima dată o listă cu 119 de seturi de date din arii prioritare într-o platformă deschisă pe www.opendata.government.bg. În ultimii ani, numărul de baze de date a fost în creștere, până la sfârșitul anului 2017 Consiliul de Miniștri ai Republicii Bulgaria și-a propus ca obiectiv să includă 800 de baze de date pe platformă. Începând cu octombrie 2017, platforma avea 486 de baze de date ce oferă acces public la informații și 6 657 de seturi de date. Volumul mare de date deschise și informații din sectorul public ridică de asemenea problema folosirii lor în lupta împotriva traficului de persoane și a profiturilor din infracțiuni.

A. Date deschise, ISP informații de interes public și venituri din infracțiuni

În procesul de descoperire a cazurilor de trafic de persoane și a bunurilor dobândite din această infracțiune, instituțiile bulgare colectează diferite tipuri de probe. Această secțiune va prezenta cele mai importante tipuri de probe în traficul de ființe umane și pentru obținerea și confiscarea proprietăților obținute din acesta, accentuând și luând în considerație în detaliu folosirea Datelor deschise și a informațiilor de interes public.

Toți polițiștii și magistrații intervievați consideră că declarațiile sunt foarte importante în cazurile de trafic de persoane; acestea includ interogarea victimelor traficului de persoane, interogarea inculpaților cooperanți, a martorilor, și adeseori, interogatorii în fața judecătorilor sau a polițiștilor care lucrează la un anumit caz.

Cazurile studiate confirmă ubicuitatea și necesitatea virtuală a probelor verbale ca mijloc de probă. Devine și mai clară utilizarea extinsă a metodelor de supraveghere speciale pentru a colecta probe în traficul de persoane.

În ceea ce privește pierderea și confiscarea proprietăților dobândite în urma TP, cea mai întâlnită formă de dovadă este cea prin documente, spre exemplu rapoarte despre statutul proprietății, rapoarte despre vehiculele deținute, investigații ale afacerilor, rapoarte despre conturi și bunuri deținute, informații despre situația fiscală și asigurări, rapoarte despre călătorii în străinătate și informații din alte registre și baze de date care pot alcătui un profil financiar al persoanei aflate sub investigație. În unele

⁷⁵ Informații privind țările sunt publicate pe pagina www.opendata.government.bg.

cazuri, în afara anchetării, colectarea dovezilor se bazează pe alte metode, cum ar fi percheziții și confiscări. Persoanele chestionate spun că perchezițiile adeseori descoperă sume mari de bani în numerar și multe informații legate de proprietățile traficantilor – acte notariale, extrasuri de cont, contracte pentru cutii de valori, etc., dar și documente care ar putea duce la intermediari folosiți de traficantii. Unul dintre interviuri menționează un caz în care o percheziție a dezvăluit documente referitoare la transferuri internaționale din Franța către Bulgaria, adresate unor terțe părți. Atunci când investigatorii au interogat destinatarii acestor transferuri și le-au explicat potențialele acuzații de spălare de bani, indivizii au recunoscut că au fost angajați de traficantii și plătiți cu 50 de euro pentru a primi banii în numele lor și pentru a îi preda mai departe.

În cazuri de confiscare și blocare a proprietăților, atât în proceduri penale cât și civile, cel mai des sunt folosite Registrul de Proprietăți, Registrul Comerțului, Registrul BULSTAT, Registrul conturilor bancare și al seifurilor, registrul auto, etc. Se efectuează o anchetă pentru toate registrele care ar putea conține informații despre activele suspectului. Spre exemplu, în numeroase proceduri penale legate de traficul de ființe umane, investigatorii caută să adune informații de la companii care oferă servicii rapide pentru transferul banilor, cum ar fi Moneygram și Western Union. Investigatorii trimit scrisori cerând informații despre transferuri efectuate de persoane implicate într-un anumit caz. Așa cum am menționat mai sus, o caracteristică a infractorilor bulgari care primesc profituri din traficul de persoane este că generează bani pe teritoriul unei țări străine, iar anumite sume sunt trimise în Bulgaria prin transferuri rapide de bani.

Unele probe în cazuri de blocare și confiscare de proprietăți sunt colectate din baze de date care nu sunt publice, cum ar fi registrul auto, care este folosit pentru a stabili dreptul de proprietate asupra vehiculelor, registrul GRAO (registrul de identificare a persoanelor) de unde informațiile despre populație sunt deseori folosite pentru a identifica adresele persoanelor, etc. Alte probe sunt colectate din surse deschise. Acest lucru este confirmat atât de interviuri, cât și de procesele studiate. Am descoperit că în fiecare caz care a implicat confiscarea proprietății, pentru fiecare dintre persoanele investigate, este efectuată o cercetare separată în registrul de proprietăți accesibil oricui dorește să îl consulte. Ca și Registrul Comerțului, care conține informații despre companii, situația lor actuală, schimbări ale sediului, ale managementului, etc., aceste registre sunt de asemenea incluse în platforma de date deschise în Bulgaria, prezentată mai sus. Informațiile obținute de pe platforma de date deschise, utilizate în investigații individuale includ: contractanții de achiziții publice, registrul public al experților străini, registrul public al persoanelor cu acces la comercializarea și exportul de produse cu dublă utilizare, comercianții înregistrați pentru TVA etc. În instanță, informațiile sunt obținute direct din baze de date, mai degrabă decât prin platforma de date deschise, unde sunt de asemenea disponibile.

Informațiile empirice colectate arată în mod clar că în anumite cazuri de confiscare sunt folosite și alte informații disponibile publicului, cum ar fi informații de pe site-uri web și cărți de vizită care fac publicitate victimelor exploatării sexuale, care conțin adrese, telefoane, fotografii etc. Aceste informații sunt folosite pentru a suplini alte dovezi colectate în astfel de cazuri. Mass-media este, de asemenea,

menționată în interviuri ca o posibilă sursă de informație, iar ziarele au fost folosite în unele dintre procesele avute în vedere. Desigur, acestea au fost luate în considerare doar în măsura în care ofereau informații utile interogatoriilor și acțiunilor ulterioare, fără ca articolele în sine să fie considerate ca probe. Acest lucru este realizat prin confirmarea informațiilor din publicații prin mijloace legitime prevăzute de Codul de procedură penală.

Alte exemple de utilizare a informațiilor publice se regăsesc și în interviuri. De exemplu, unul dintre procurorii intervievați amintește: *“Am folosit internetul pentru a înființa o companie în străinătate. Am folosit site-ul său, unde era afișat numele proprietarului. Am văzut numele oamenilor, și de asta aveam nevoie. După aia am depus un ordin de cooperare judiciară și l-am anexat formal la caz. Site-ul a fost doar baza inițială, deoarece acolo poate scrie orice, însă ordinul internațional este o dovadă viabilă.”* În acest caz, informația publică de pe internet a oferit informații preliminare anchetei privind locul de căutare a dovezilor pentru caz. Alte interviuri relevă exemple similare: *“În cazul unuia dintre cei mai periculoși traficanți de persoane am descoperit din poze de pe internet că se folosea de o casă la munte, de care nu știam înainte.”* Una dintre persoanele intervievate menționează faptul că într-un caz de spălare de bani, în care un traficant luase grădina unui oraș bulgar, în concesiune și făcuse amenajări peisagistice, procurorul a folosit informații publice despre prețurile diferitelor tipuri de plante și a desemnat un raport de expertiză care să arate cheltuielile reale pentru plantări, clădiri etc. Un alt interviuat descrie un caz de confiscare a proprietății de la un traficant de persoane, în care a folosit informații publice privind numărul de vaccinări pentru porcii din regiunea respectivă pentru a respinge pretențiile false ale traficantului. Informațiile arătau că în zona respectivă existau mult mai puține animale decât pretindea traficantul că ar fi crescut și vândut. Astfel de exemple arată numeroasele posibilități de utilizare a datelor deschise și informațiilor de interes public în instanțele judecătorești.

Cei mai activi utilizatori ai informațiilor publice în activitatea lor sunt polițiștii, ale căror operațiuni implică o gamă largă de surse de informare. *“Este ceva obișnuit să folosești informații publice, dar trebuie să ții cont de faptul că munca noastră e operațională și nu trebuie să prezentăm neapărat rezultatul ca probă în instanță.”* Informațiile publice sunt folosite intens, căutate prin diverse programe și aplicații disponibile pe scară largă, cum ar fi yandex.ru, google.com, truecaller.com (o aplicație care poate căuta în contactele persoanelor care au instalat-o), sync.me (oferă aceleași capacități de căutare, dar în cadrul aplicației Viber). Google este folosit pentru diferitele sale funcționalități dezvoltate, de ex. căutarea după fotografie și amprenta virtuală. Interviurile dezvăluie că există chiar un campionat mondial al căutării pe Google, ceea ce arată că este nevoie de abilități speciale pentru căutarea pe Internet a informațiilor specifice necesare pentru o anchetă sau investigație.

Datele deschise și IP sunt de asemenea utilizate în activitatea procurorilor, angajaților ARO și a judecătorilor, așa cum reiese din exemplele prezentate până acum. Cu toate acestea, interviurile identifică o serie de dificultăți și obstacole în calea utilizării mai intense a datelor deschise și IP în instanță.

B. Principalele bariere și bune practici pentru o utilizare mai activă a acestor informații

Interviurile și cazurile judiciare analizate clarifică faptul că până în prezent informațiile de pe platforma de date deschise din Bulgaria nu sunt utilizate direct. Pe de o parte, ar trebui să se țină seama de faptul că platforma există în Bulgaria din 2015 și nu este încă cunoscută și că în prezent extinde cercul bazelor de date pe care le acoperă. Pe de altă parte, există obstacole serioase în calea folosirii platformei de date deschise în cazuri judiciare, deoarece conține în principal date statistice sumare, îi lipsesc funcționalitățile pentru actualizarea automată a bazelor de date în timp real și nu există nicio garanție că informațiile accesate sunt actualizate și, nu în ultimul rând, că informațiile de pe platformă sunt anonime, adică informațiile personale sunt eliminate.

Depășirea acestor probleme este o condiție importantă pentru a permite utilizarea platformei de date deschise în cazurile judiciare. Aceasta implică și rezolvarea problemei foarte sensibile a protejării informațiilor personale în bazele de date deschise, deoarece trebuie respectat cadrul legal în vigoare. În mod evident, investigatorii nu folosesc baze de date anonime deoarece ei anchetează anumite anumite persoane.

Chiar dacă toate problemele prezentate ar fi rezolvate, rămâne problema accesării unei baze de date specifice prin intermediul platformei, și nu direct prin instituția care întreține acea bază de date. Spre exemplu, de ce să nu se efectueze o căutare direct în registrul proprietăților sau în registrul comerțului, în loc de a accesa informația prin platforma de date deschise. Pentru a fi de folos, platforma și alte aplicații de date deschise trebuie să ofere funcții îmbunătățite și / sau căutare simultană într-o gamă mai largă de baze de date.

Ofițerii care aplică legea au acces direct de la distanță la unele baze de date și registre, în timp ce pentru altele trebuie să facă cereri de informații în scris. De fapt, după cum se menționează într-unul dintre interviuri: "Avem acces în unele locuri, dar încă preferăm să scriem scrisori ..." Un impediment în folosirea mai intensă a datelor deschise și a informațiilor publice, așa cum reiese din interviuri, îl reprezintă opiniile divergente privind posibilitatea utilizării informațiilor descărcate direct din baza de date. Într-unul dintre interviuri, respondentul spune: *"În opinia mea, nu există obstacole formale în utilizarea surselor deschise. Codul de procedură penală ar trebui să permită acest lucru. Dar fiecare avocat are interpretarea proprie a lucrurilor ... Sistemul judiciar este foarte conservator și, odată ce o practică este adoptată, este destul de dificil să se schimbe "*. Potrivit altor respondenți, pentru ca informațiile din bazele de date deschise, de exemplu din registrul de proprietate, să fie acceptate oficial în contextul unui caz, trebuie să fie pregătite de un funcționar din partea organizației respective și trebuie să fie semnate și ștampilate. De asemenea, judecătorii au opinii diferite cu privire la admisibilitatea și evaluarea ulterioară a probelor în cazul utilizării datelor deschise. Unii dintre judecători declară că vor accepta un document printat dintr-o bază de date deschisă ca parte a măsurilor preliminare, însă atunci când examinează cauza materială în cadrul unei proceduri judiciare, ar dori să aibă un document cu numărul procedurilor precontencioase specifice, conținând ștampila și semnătura angajatului. Acest

lucru este aplicabil cazurilor studiate, unde toate documentele atașate sunt formulate pe hârtie și conțin numărul cazului pentru care au fost colectate, data, numele angajatului, semnătura acestuia și o ștampilă.

În ceea ce privește confiscarea civilă în cadrul Codului de procedură civilă, pe care ARO o urmează în cazul confiscării proprietății dobândite ilegal, interviurile cu angajații lor arată clar că folosesc referințe din bazele de date pe care le au la dispoziție numai pentru informații preliminare, în timp ce pentru dosare oferă documente oficiale care respectă cerințele instituțiilor respective. *“Scoatem o fișă din registrul proprietății, dar trimitem o cerere oficială și de depunere a documentelor pentru tot – acte notariale, executarea ipotecilor, garanții.”* Un număr mare de baze de date au fost create sau au oferit acces la ARO în ultimii ani, iar acest lucru este considerat o practică extrem de bună. Anterior, erau trimise scrisori către un număr mare de instituții, când doar agențiile din țară numărau peste 100. Acum, informațiile sunt centralizate în registrul proprietăților. Chiar dacă bazele de date nu oferă dovezi valide pentru procedurile judiciare, ele constituie un punct de plecare prețios pentru angajații ARO pentru a identifica instituțiile de la care să solicite informațiile necesare așa cum prevede Codul de procedură civilă pentru a putea fi folosite ca dovadă în dosarul respectiv.

Interviurile au dezvăluit mai multe motive care explică folosirea extensivă a informațiilor în scris, cu semnătură și ștampilă. Primul este nevoie de certitudine a magistraților respectivi, care - din cauza regulilor de procedură foarte formale ale procesului judiciar din Bulgaria – vor să se asigure că eventuale greșeli în documentație nu vor cauza o încălcare a procedurii ducând la respingerea cazului. Un al doilea motiv este remarcat de unul dintre respondenții care nu vede obstacole formale în utilizarea informațiilor din bazele de date deschise, dar ar dori să se asigure că rezultatele oricărei căutări specifice sunt complete și nu sunt afectate de o problemă tehnică, de manipularea hackerilor, etc.: *“Imaginați-vă că dintr-un motiv sau altul atunci când caut în baza de date, nu apar toate bunurile suspectului....apoi, când cer înghețarea tuturor bunurilor, nu vor fi incluse toate activele suspectului. Atunci pot fi acuzată că am făcut acest lucru intenționat.”* Implicarea unui expert de la instituția respectivă pentru a întocmi și a semna o adresă oficială este văzută ca o măsură de securitate suplimentară, deoarece permite ca angajatul să fie ulterior invitat ca martor. Un alt motiv de reținut este faptul că primirea unui raport scris durează de obicei câteva zile, ceea ce, având în vedere întreaga perioadă de lucru la un caz, nu duce la întârzieri.

Opiniile divergente ale magistraților privind admisibilitatea documentelor printate din bazele de date nu reprezintă un caz izolat. Un exemplu similar este menționat de câțiva respondenți care afirmă că până în urmă cu câțiva ani în Bulgaria a existat o dispută cu privire la posibilitatea de folosire a materialelor primite de Biroul European de Luptă Antifraudă - OLAF, ca probă în cadrul procedurilor penale. *“Unii judecători au acceptat materialele trimise de ei, în timp ce alții nu și voiau să scrie ordine juridice internaționale, ceea ce dura foarte mult. Acest lucru a fost depășit printr-o modificare legislativă a Codului de procedură penală [...] au inclus documente trimise de OLAF ca o formă de probă scrisă.”* Prin urmare, schimbări specifice în CPP ar putea hotărî definitiv că informațiile din bazele de date pot fi folosite.

De fapt, formalitatea excesivă a CPP bulgar este considerată un obstacol excepțional de cei care lucrează la cazuri penale. Aceștia consideră, în unanimitate, că sunt necesare măsuri urgente pentru a reduce formalitatea și pentru alinierea procedurilor la realitățile sociale actuale, la sfârșitul celui de-al doilea deceniu al secolului XXI. *“Întregul proces este atât de formal încât este mai bine să se scrie unul nou. În felul acesta multe lucruri vor trebui să se schimbe.”*

Acest decalaj este deosebit de evident în faptul că CPP-ul bulgar nu acceptă probe pe suport electronic. Cercetarea la fata locului și declarația unui expert IT sunt acceptate ca dovezi circumstanțiale. Cercetarea pe internet se desfășoară în același fel ca în realitate. La confiscarea calculatoarelor, toate datele de pe computer trebuie tipărite pe hârtie în fața a doi martori, care semnează pe fiecare pagină pentru a putea fi admise ca probe.

Internetul conține cantități uriașe de informații publice, adeseori încărcate pe website-uri străine, ceea ce necesită cooperare juridică internațională pentru a colecta dovezi legitime. Acest lucru prezintă provocări serioase pentru utilizarea rapidă a informației ca probă în instanță; spre exemplu, pentru a dovedi identitatea unui utilizator al unui cont de Facebook, se trimite o solicitare în orașul Palo Alto din Statele Unite. Astfel de solicitări se rezolvă foarte lent (fiecare durează aproximativ 18 luni) și pentru a evita această întârziere, se utilizează o captura de ecran și raportul expertului. O perspectivă cu potențial uriaș este de a stabili reglementări și de a dezvolta capacități tehnice pentru căutarea unei anumite persoane în platformele deschise de date din diferite țări.

O barieră serioasă în utilizarea datelor deschise este credibilitatea acestora. Nu există garanții de veridicitate sau de autenticitate a ceea ce se publică în media sau pe internet. Unul dintre judecătorii intervievați spune: *“Nu am cunoștință ca informațiile din ziare și site-uri web să fie dovezi legitime nicăieri în lume. Pot oferi motive și pot ghida investigații viitoare, dar ca instrument principal, nu cred că este posibil. Dincolo de hackeri, lucrurile sunt foarte complicate. Cum poți avea încredere în internet când trebuie să decizi soarta unui om?”* Informațiile din media și de pe internet pot fi folosite doar pentru a sugera cercetări suplimentare și pentru a aduna alte dovezi, conform CPP. Există cazuri de trafic de persoane în care, așa cum reiese din punctul precedent, documente tipărite de pe site-uri de internet care indică oferirea de servicii sexuale la o anumită adresă sunt anexate deoarece sprijină indirect alte dovezi ale infracțiunii.

Având în vedere atât natura formală, cât și cea subiectivă a dificultăților întâmpinate în utilizarea mai intensă a datelor deschise și a informațiilor publice, unii dintre cei intervievați consideră că este posibilă promovarea folosirii datelor deschise, a surselor online de informații și a informațiilor din sectorul public în procesul investigativ prin organizarea unor cursuri și discuții, la care toate instituțiile relevante pot fi reprezentate și pot participa și își pot expune poziția. Toți respondenții au declarat că, la momentul realizării interviurilor, nu fuseseră instruiți în ceea ce privește datele deschise. Impresia noastră în timpul realizării studiului a fost că ei aveau cunoștințe limitate despre această problemă, iar unii dintre ei luau contact pentru prima dată cu platforme de date deschise.

4.2. Cazul României

A. Datele deschise și IP și veniturile din infracțiuni (utilizarea / frecvența utilizării datelor deschise, a IP, ce tip de informație este utilizat, care instituție este cea mai activă în utilizarea acestor date, este această informație acceptată ca probă în instanță)

Analize ale jurisprudenței române arată că datele publice și informațiile din sectorul public nu sunt folosite aproape deloc în investigații ale cazurilor de trafic de persoane. Interviuurile realizate indică același interes scăzut. În timp ce unii judecători intervievați au subliniat că datele deschise și investigațiile din sectorul public pot fi extrem de utile în unele investigații un exemplu fiind faptul că astfel de date pot determina începerea urmăririi penale a suspectilor de TP și a verificării surselor lor de venit - , un fost ofițer de poliție a declarat că organele de anchetă din România abia au început să acceseze informații din sectorul public și că folosirea acestora nu este încă ceva obișnuit în rândul anchetatorilor.

Sentimentul general în rândul practicienilor (atât actuali cât și fosti) intervievați a fost că datele deschise și IP ar trebui să fie utilizate în investigațiile de TP și că acestea sunt în prezent insuficient utilizate, sau nu sunt utilizate deloc. În timp ce judecătorii intervievați au subliniat utilitatea accesului la astfel de date în luarea deciziilor, anchetatorii (atât poliția, cât și procurorii) au subliniat că folosirea datelor deschise în România este în prezent neglijabilă în cel mai bun caz, și că organele de urmărire penală nu sunt instruite să analizeze astfel de date, să observe discrepanțe și să verifice eventuali indicatori de fraudă. Practicienii intervievați au fost de acord că procurorii care lucrează la cazurile de trafic de ființe umane ar trebui să fie forța care să determine utilizarea datelor deschise și a IP în acestor investigații.

În timp ce utilizarea informațiilor din sectorul public ca probă în instanță nu reprezintă o provocare semnificativă, toate părțile intervievate au fost de acord că sunt probleme când vine vorba de utilizarea datelor deschise în această calitate. Cu toate acestea, datele deschise rămân o sursă utilă de informații în timpul procedurii de investigare.

B. Principalele bariere și bune practici pentru o mai bună utilizare a datelor deschise și a informațiilor din sectorul public

Din interviurile realizate în timpul cercetării, se pare că anchetatorii penali nu sunt încurajați să folosească date deschise și informații din sectorul public în investigarea traficului de persoane și că nu știu cum să facă acest lucru. O posibilă soluție la această problemă o reprezintă cursurile de formare, seminariile și cursurile pentru anchetatori pentru identificarea și utilizarea informațiilor relevante în cazurile de TP. Cu toate acestea, există o dificultate în această abordare, și anume că Poliția Română (IGPR) nu este foarte receptivă când vine vorba de acceptarea unor formatori și/sau vorbitoridin afara sistemului.

Judecătorii intervievați au afirmat că nu există obstacole juridice în calea utilizării acestui tip de informații în anchetele penale, în general, sau în anchetele legate de traficul de ființe umane, în

special, dar ar putea fi dificil pentru anchetatori să știe ce fel de informații să caute, indicând din nou necesitatea unei instruirii mai bune a anchetatorilor. O bună practică - care poate fi aplicată în domeniul traficului de persoane, și privește în mod special blocajul instituțional – este aceea de a se încuraja solicitarea acestui tip de date, în special pentru a identifica și confisca bunurile infracționale în faza de investigație, întocmai ca măsura luată de Ministerul Public în 2011, în cazurile privind TP.

Mai exact, un formular simplu care enumeră o serie de surse de informații (IP și date deschise) și cere ca procurorii să menționeze dacă le-au folosit în anchete, ar putea crește în mod semnificativ utilizarea acestor informații pentru a detecta, identifica, îngheța și, în cele din urmă, a confisca bunurile și mijloacele folosite de traficanții de persoane.

În ceea ce privește posibilele obstacole juridice în calea utilizării datelor deschise și a IP ca probă în instanță, este demn de remarcat faptul că, așa cum a afirmat unul dintre judecătorii intervievați, judecătorii nu lucrează cu date sau informații brute, ci cu dovezi și, prin urmare, nu sunt cea mai bună sursă de informații cu privire la problemele cu care se confruntă anchetatorii atunci când încearcă să utilizeze aceste tipuri de informații.

Alte posibile bariere includ, de asemenea, dificultăți în accesarea bazelor de date instituționale când nu există protocoale de colaborare între organul de anchetă și instituția în cauză. Această concluzie este înrăutățită și de faptul că afectează recuperarea bunurilor și instrumentelor infracționale în general, deoarece colaborarea cu administrațiile locale reprezintă, de obicei, o problemă pentru cei care anchetează cazuri penale. În general, informațiile legate de bunurile taxabile (care pot fi confiscate de către procurori) se găsesc la nivelul primăriilor, fără a exista însă o bază de date centralizată a tuturor acestor informații. Ca atare, procurorii sunt obligați să ceară primăriilor datele relevante, ceea ce creează un risc pentru anchetă, deoarece adesea cei cercetați "*cunosc oamenii din administrația locală și pot afla că sunt sub investigație*" în acest fel.⁷⁶

O altă problemă care trebuie depășită pentru a îmbunătăți rata de recuperare a bunurilor în cazul traficului de ființe umane este capacitatea instituțională a DIICOT, Parchetul Specializat al României în combaterea criminalității organizate și a terorismului. În timp ce Direcția Națională Anticorupție DNA (unul dintre cele mai performante parchete din România, cu o rată foarte mare de succes, precum și cu un sprijin popular larg) a reușit să depășească multe dintre obstacolele care decurg din principala vulnerabilitate cheie a cooperării dintre instituții, prin semnarea protocoalelor de cooperare și prin crearea unui departament specializat pentru investigații financiare la nivel intern, în care lucrează cinci polițiști judiciari, DIICOT pare să fi rămas în urmă.

Înființarea unui astfel de departament în DIICOT ar putea prezenta o serie de avantaje. În primul rând, evită problema de dublă subordonare a polițiștilor care lucrează la o astfel de investigație. În lipsa unui astfel de departament, procurorii trebuie să colaboreze cu membrii poliției care lucrează în cadrul

⁷⁶ Potrivit Raportului Freedom House Romania, *Recovery and confiscation of the proceeds of crime – Diagnostic Report 2016*, Recuperarea și confiscarea bunurilor infracționale – Raport de analiză 2016, disponibil la http://www.justitiecurata.ro/wp-content/uploads/2016/06/Raport_final_web.pdf, p.15

Inspectoratului General al Poliției Române (IGPR). Aceasta duce la o situație în care ofițerul de poliție care lucrează la caz este subordonat atât superiorului său direct din cadrul IGPR, cât și procurorului. Această dublă subordonare a împiedicat multe investigații de-a lungul timpului și uneori poate fi cauza încălcării confidențialității investigației.

Controalele la fața locului asupra organelor de urmărire penală pot spori eficiența acestora.

4.3. Cazul Italiei

Detectarea traficului de persoane necesită mecanisme complexe de investigare. Procurorii italieni subliniază că cele mai utile informații pentru identificarea victimelor în faza de investigație sunt: interceptarea, reclamațiile făcute de către persoane vătămate, declarațiile făcute de colaboratori (infiltrari în organizația criminală care ne permit să cunoaștem modus operandi) și cooperarea transnațională.

Este foarte dificilă confiscarea activelor legate de traficul de ființe umane, iar cazurile de confiscare sunt foarte puține, deoarece veniturile provenite din trafic sunt aproape întotdeauna din afara Uniunii Europene, ceea ce face aproape imposibilă identificarea și recuperarea lor de către autoritățile judiciare italiene.

Direcția Regională Antimafia (DDA) utilizează pe larg bazele de date online în timpul anchetei. În special, aceasta utilizează propria bază de date internă, așa-numitul sistem "SIDDA-SIDNA", în care se găsesc cantități de informații și date încruciate, inclusiv toate documentele procedurale.

Baza de date Sidda Sidna este instrumentul folosit pentru a asigura informațiile reciproce, complete și la timp, solicitate fiecărui procuror Birourilor Regionale Antimafia (DDA), în conformitate cu articolul 70 bis al Codului Judiciar (Ordinamento Giuridico). Conform unei hotărâri a Consiliului Superior al Magistraturii (Consiglio Superiore della Magistratura CSM) din 13 martie 2014, fiecare procuror trebuie să adauge la baza de date Sidda Sidna orice informație sau act util pentru a crea o rețea vastă și eficientă de informații între Birourile Antimafia. În special, actele procedurii de investigație trebuie adăugate în termen de 48 de ore de la data primirii sau a redactării.

Baza de date Sidda Sidna este foarte relevantă pentru susținerea investigațiilor. Biroul Național Antimafia (DNA) are acces direct și imediat la actele de investigare ale Birourilor Regionale (DDA), în ceea ce privește infracțiunile enumerate în articolul 51, co.3-bis, din Codul de procedură penală.

Agenția Națională Antimafia (DNA) poate cunoaște pe deplin investigațiile locale, prin intermediul documentelor adăugate în sistemul Sidda de către fiecare procuror.

CSM, într-o deliberare din 24 iulie 2014, a reafirmat că procurorii regionali trebuie să asigure informarea reciprocă în timp util între procurorii DDA. În același document, CSM a declarat necesitatea unei coordonări uniforme a bazelor de date DDA și DNA pentru a permite o colaborare eficientă.

Pe site-ul Ministerului Justiției sunt enumerate viitoare implementări ale sistemului Sidda Sidna:

- integrarea bazei de date Sidra Sidra cu celelalte baze de date penale în faza de creație (SIPPI; Precautionary Measures; SIES, ecc.)
- consolidarea capacității de coordonare a DNA (producție de hărți, alarme, colaboratori);
- să perfecționeze tehnologiile de extracție a informațiilor pentru a îmbunătăți analiza automată a actelor;
- consolidarea sistemelor de regăsire a informațiilor pentru a îmbunătăți cercetarea internă a documentelor;
- armonizarea celor 26 de baze de date regionale și crearea uneia naționale cu o procedură de acces unică.

MOLECOLA este o bază de date creată de FIU / poliția fiscală italiană (Guardia di Finanza) pentru a sprijini investigațiile patrimoniale prin gestionarea și prelucrarea unor cantități mari de date. Subliniază disproporțiile dintre veniturile declarate și cele efective, identificând persoanele ale căror bunuri trebuie investigate.

Procesul de lucru al Molecolei este formulat în două faze:

- colectarea datelor, care se realizează printr-o "procedură standard" ce operează în mod sistematic, complet și omogen. În această primă etapă, Molecola încrucișează date: date personale, legături de familie (până la gradul al șaselea), relații cu alte persoane fizice sau juridice, aparținând (direct și indirect) grupurilor infracționale, poliției și date despre cazierul judiciar, care sunt necesare pentru confiscarea bunurilor, a veniturilor din impozitul pe profit, fluxurile economice și financiare.
- cea de-a doua etapă include gestionarea și analiza datelor: software-ul Molecola este util pentru a efectua, gestiona și procesa cantități mari de date, ceea ce face consultarea mai ușoară. Toate informațiile gestionate de Molecola pot fi afișate într-o diagramă utilizând Analyst's Notebook, un software special de analiză care oferă o imagine de ansamblu a datelor colectate (persoane fizice, vehicule, clădiri, cont bancar etc.).

Avocații italieni sunt instruiți să utilizeze bazele de date disponibile. Utilizarea surselor online pentru activități de investigație este foarte limitată, deoarece acestea au întotdeauna nevoie de verificare și sunt susceptibile de a se schimba. Cu toate acestea, există cazuri limitate în care acestea pot fi folosite ca probă în cazurile de trafic de persoane. Spre exemplu, folosirea Google Maps pentru a localiza un loc de interes.

În Italia, bazele de date și sursele online sunt instrumente puternice pentru activitatea de investigație, dar se confruntă cu bariere formale și procedurale în faza post-investigație. Orice tip de informație poate fi utilizat în cadrul anchetei, dar trebuie să respecte regulamentul din Codul de

procedură penală. Pentru a fi folosită ca dovadă în instanță, de exemplu, o declarație făcută de un colaborator inclus în sistemul SIDDA-SIDNA trebuie să fie confirmată în timpul procesului.

V. CONCLUZII: OPORTUNITĂȚI PENTRU UTILIZAREA MAI BUNĂ A SURSELOR ONLINE ȘI IP

5.1. Oportunități pentru utilizarea mai bună a surselor online și ISP

Folosirea mai intensă a datelor deschise, a informațiilor de pe internet și din surse publice în cazurile de sechestru și confiscare a proprietății poate fi realizată prin dezvoltarea unei aplicații sau a unor programe pentru optimizarea activității anchetatorilor. Principalele cerințe pentru succesul unei astfel de aplicații pot fi rezumate după cum urmează:

- să aibă funcții de căutare extrem de puternice și precise;
- să permită furnizarea rapidă și în timp util de informații credibile și complete despre anumite persoane;
- să aibă acces la baze de date cu caracter personal și date complete de identificare a persoanelor, astfel încât să nu existe suprapuneri;
- să compileze un număr mare de baze de date sigure, credibile, actualizate și complete;
- să permită căutarea combinată în toate bazele de date care se află în platforma datelor deschise;
- să permită căutarea combinată în alte baze de date fiabile de încredere cu informații în timp real, de ex. Registrul de proprietari de aeronave și nave și Registrul proprietarilor efectivi;
- să permită căutări în mai multe limbi;
- să permită căutarea în baze de date deschise ale altor țări, care este, în prezent, informația cea mai dificilă și cel mai greu de obținut;
- să dețină algoritmi IA (inreliigență artificială care, cel puțin, pot sistematiza informațiile într-o manieră adecvată și pot realiza o reconciliere a veniturilor și cheltuielilor;
- să selecteze, pe anumite criterii, volumul uriaș de informații în baza de date publică;
- să asigure cel mai înalt standard de securitate în fața interferențelor externe și a manipulării informațiilor;
- să verifice bazele de date existente pentru persoanele fizice și entitățile juridice relevante;
- să aibă funcționalități mai bune și mai multe capacități decât sursele primare pentru a înțelege utilizarea acestora;

- să stabilească un protocol de intrare și investigare care să permită includerea în corpul de probă a cazului;
- Codul de procedură penală să reglementeze utilizarea informațiilor din aplicație, astfel încât să fie recunoscute ca probă de către instanță.

În ciuda numeroaselor beneficii potențiale și dorinței tuturor celor intervievați de a dezvolta aplicații și programe pentru a lucra cu date deschise și informații publice, mulți dintre ei nu își ascund scepticismul cu privire la dezvoltarea cu succes a unui instrument adecvat. O problemă serioasă identificată o reprezintă angajarea unor profesioniști de calitate care *"... să nu lucreze în cadrul Consiliului de Miniștri și să nu se bazeze pe interviuri pentru a determina funcționalitatea aplicațiilor. Companiile de IT specializate au departamente întregi implicate în analizarea software-ului viitor și dezvoltarea ulterioară a acestuia "*. O altă persoană intervievată exprimă o părere similară: *"Mulți profesioniști foarte bine plătiți lucrează în companii IT pentru a dezvolta noi aplicații. Dacă chiar vrei să creezi ceva funcțional, va trebui să treci prin acest proces dificil și scump. O altă opțiune este externalizarea acestei activități către amatori, nu puțini la număr, însă informațiile obținute astfel nu pot fi folosite în instanță."* Nu există nici o îndoială că puterea informației și accesul la aceasta vor crește în viitor, și este important să ne continuăm eforturile de a descoperi modalități mai bune de a o folosi.

O primă concluzie ce poate fi trasă din cercetările realizate este cea că unul dintre domeniile cheie în care trebuie să intervenim este crearea unei culturi a aplicării legii necesară pentru recuperarea veniturilor din infracțiunii, în general, precum și din traficul de ființe umane în special, cu un accent special pe instrumentele operaționale relevante pentru autoritățile de urmărire penală. Aceste instrumente ar trebui să fie orientate spre îmbunătățirea investigațiilor financiare în cazuri transnaționale, deoarece aceasta este o condiție obligatorie pentru obiectivul de recuperare a bunurilor.⁷⁷

Mai mult decât atât, ar trebui să se facă o schimbare de paradigmă în politica românească de control social, mutând accentul de pe restricționarea libertăților individuale pe recuperarea bunurilor. Confiscarea veniturilor provenite din infracțiuni ar trebui să devină treptat obiectivul central al sistemului de justiție penală, datorită impactului pe care acesta îl va avea asupra infracțiunilor care generează venituri, inclusiv traficul de ființe umane.

O recomandare esențială este ca organele de anchetă să efectueze sistematic investigații financiare în paralel cu investigația penală. Investigația financiară ar trebui să se concentreze asupra identificării legăturilor dintre sursa fluxurilor financiare, beneficiari, momentul primirii banilor și locul unde aceștia sunt depuși sau investiți.

⁷⁷În accepția acestui raport, am ales să definim "recuperarea bunurilor infracționale" drept procesul prin care câștigurile în urma faptelor ilicite sunt recuperate la bugetul de stat. Potrivit teoriilor recente, Recuperarea Bunurilor se referă atât la scopul Convenției UNCAC, cât și la procesul prin care un stat folosește măsuri coercitive pentru a relua în posesie venituri sau bunuri care au făcut obiectul unei activități de corupție: vezi, de ex, we Radha Ivory, Corruption, Asset Recovery, and the Protection of Property in Public International Law: The Human Rights of Bad Guys, Cambridge University Press, 2014, p. 25-27

Conform standardelor FATF, cu privire la investigațiile financiare, adoptate în 2012, acestea:

- constituie un instrument important în detectarea spălării banilor, a finanțării terorismului, și a altor forme de infracțiuni grave, precum și pentru a permite înghețarea și confiscarea încasărilor legate de infracțiuni;
- sunt necesare pentru colectarea de probe împotriva infractorilor și a complicilor acestora, în scopul dezmembrării rețelelor organizate transfrontaliere;
- contribuie la evaluarea națională a riscurilor într-un sistem juridic, în măsura în care oferă informații despre practicile justiției penale, evidențiază lacunele în conformitate cu lupta împotriva spălării banilor.

Atunci când se desfășoară în mod proactiv și simultan cu investigația clasică, investigațiile financiare ar trebui să reducă anvergura rețelelor infracționale, să permită înțelegerea activității infracționale și aducerea la lumină a infracțiunilor care altfel nu ar fi fost descoperite. În plus, investigațiile financiare ar trebui să se axeze pe urmărirea veniturilor provenite din infracțiuni și a tuturor bunurilor care ar putea fi confiscate.⁷⁸

Investigarea cu succes a criminalității transnaționale presupune următoarele condiții:

- o înțelegere profundă a pașilor și alegerii momentului de a investiga criminalitatea transnațională și a recuperării bunurilor;
- integrarea investigațiilor financiare paralele proactive în cazurile care implică TP sau orice alt fel de infracțiune generatoare de venituri;
- instruirea anchetatorilor în domeniul investigațiilor financiare, inclusiv pentru înțelegerea mecanismelor financiare adesea foarte complexe utilizate de infractori, precum și ceea ce privește tactica medico-legală care încurajează creativitatea investigatorului (“Think outside the box”). Acest al doilea punct de instruire este important deoarece investigațiile complexe asupra crimei organizate necesită adeseori eliminarea strategiilor convenționale de pregătire a investigației.

⁷⁸ Statul ar trebui să conducă investigații financiare înainte, în timpul și după investigația penală clasică a unei infracțiuni.. Investigațiile financiare ar trebui să aibă un format standard, care să decurgă din politica juridică penală implementată de autorități, în conformitate cu textele de lege aplicabile în domeniul combaterii infracțiunilor financiare și a crimei organizate. Prin urmare, investigația financiară ar trebui să fie încorporată în investigația penală a infracțiunii; statutul legal al relației dintre investigația financiară și cea penală nu este întotdeauna definit clar în legislația națională.

O atenție deosebită ar trebui să fie acordată celor mai recente standarde europene incluse în (Directiva nr.24/2014 a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014, cu privire la înghețarea și confiscarea instrumentelor și veniturile infracționale din Uniunea Europeană) care armonizează, la nivelul UE, standardele ce guvernează recuperarea bunurilor și le cere statelor membre să ia măsuri care să permită identificarea și detectarea bunurilor care trebuie să fie confiscate, chiar după o condamnare definitivă sau în urma procedurilor de aplicare a Articolului 4(2) și să asigure executarea eficientă a ordinului de confiscare, dacă un astfel de ordin a fost emis.

Scopul principal al unei investigații financiare este de a identifica și documenta mișcarea fondurilor în timpul activității infracționale. Pe parcursul anchetelor, documentele trebuie să fie adunate, în special prin proceduri juridice, de la diferite instituții și organizații care le dețin, de exemplu de la autoritățile fiscale, organizații ale angajaților și instituții de creditare. Obținerea unor astfel de documente reprezintă punctul de pornire al unei analize financiare. Trebuie să fiți conștienți de riscul de a compromite investigația, dacă nu acordați suficientă atenție protejării dovezilor obținute.

- instruirea anchetatorilor cu privire la standardele relevante ale Curții Europene a Drepturilor Omului pentru colectarea de probe în cadrul investigațiilor privind recuperarea bunurilor.
- sensibilizarea cu privire la cele mai recente practici în materie de recuperare a bunurilor.
- îmbunătățirea înțelegerii instrumentelor transnaționale de cooperare judiciară disponibile în probleme penale. Aici este important să subliniem faptul că autoritățile române de aplicare a legii ar trebui să-și concentreze eforturile mai mult pe creșterea eficacității instrumentelor juridice pentru detectarea, sechestrarea, înghețarea și confiscarea bunurilor ilicite.

Acest ultim punct este esențial, deoarece este cel mai bun mod de a reduce motivația infractorilor, care de obicei sunt implicați în rețele de trafic pentru a genera venituri. Mai mult, sechestrarea activă a veniturilor și instrumentelor utilizate în TP, și în comiterea infracțiunilor în general, îi împiedică mai mult pe infractori să continue astfel de activități.

Autoritățile relevante ar trebui să se asigure că toți factorii cheie care ajută la succesul investigațiilor financiare se află în stare de funcționare, și anume:

- să garanteze independența autorităților responsabile de investigațiile și urmărirea penale din partea Statului;
- existența unui corp de agenți specializați și să alocați mijloacele adecvate echipelor responsabile de investigațiile financiare;
- să asigure acces rapid la baze de date generale și financiare și utilizarea unor tehnici adecvate de investigare specială;
- să asigure colaborarea multidisciplinară între echipele operaționale și instituțiile financiare, precum și o cooperare consolidată între poliție, procurori, FIU și ARO / BRA-uri la nivel național și supranațional, având în vedere că, în conformitate cu standardele UE, investigațiile financiare ar trebui efectuate în fiecare etapă a procesului, inclusiv după emiterea unei decizii de confiscare finală, pentru a spori eficacitatea procesului de recuperare a bunurilor.

Pentru a îmbunătăți aceste instrumente, autoritățile române de aplicare a legii ar trebui să dezvolte o strategie specifică orientată spre recuperarea bunurilor, spre îmbunătățirea capacității de colectare a informațiilor și transformarea acestora în dovezi pentru a prezenta un caz solid, care să fie de asemenea orientat spre recuperarea bunurilor.

Un punct cheie care trebuie îmbunătățit în rândul investigatorilor este conștientizarea standardelor internaționale care stabilesc obiectivele și domeniul de aplicare al anchetelor financiare⁷⁹,

⁷⁹ Definiția investigației financiare este inclusă în nota de interpretare a Recomandării FATF nr.30, care se găsește la [http://www.fatfgafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF_Recommendations.p](http://www.fatfgafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF_Recommendations.pdf) df., p.97 Potrivit paragrafelor 2 și 3 ale Notei Interpretative, “ O investigație financiară înseamnă o cercetare a afacerilor financiare legate de o

deoarece cazurile analizate în redactarea acestui raport arată că nu există o abordare sistemică actuală în vederea maximizării impactului unei investigații din perspectiva recuperării bunurilor.

Fără o abordare proactivă prin investigații financiare, este posibil ca bunurile rezultate din sau utilizate în infracțiuni precum traficul de ființe umane să poată fi injectate în economia legală sau să fie reinvestite în alte activități infracționale.

În prezent, se pare că autoritățile menite să aplice legea nu dispun de capacitatea de a efectua investigații paralele care să se concentreze în același timp asupra infracțiunii, precum și asupra analizei fluxurilor financiare care vizează identificarea veniturilor și instrumentelor infracțiunii. O posibilă soluție pentru această arie vulnerabilă a părții investigative a luptei împotriva traficului de ființe umane este încurajarea judecătorilor de a-și asuma un rol proactiv în identificarea bunurilor în cauză la începutul procesului, deoarece articolul 112 al Codului Penal român oferă baza necesară pentru ca aceștia să ia măsurile de precauție corespunzătoare pentru a garanta eficacitatea ordinelor ulterioare de confiscare.

Cazurile analizate în redactarea raportului subliniază necesitatea de îmbunătățire a sistemelor de administrare a proceselor Curții, în special în ceea ce privește evaluarea probelor pentru a determina dacă sunt suficiente pentru un verdict. O recomandare de îmbunătățire a calității și a cantității hotărârilor judecătorești privind cazurile de crimă organizată în general, precum și a cazurilor TP, în special, este aceea ca judecătorii să aibă un rol proactiv și să evite orice amânări care nu sunt necesare. De asemenea trebuie remarcat că judecătorii care judecă astfel de cazuri ar trebui să țină cont de faptul că sancțiunile proporționale cu efect de descurajare sunt o componentă esențială în lupta împotriva crimei organizate. Pe această temă, un punct care merită evidențiat este că mecanismele de clemență prevăzute de cadrul juridic românesc, pe care judecătorii le pot aplica atunci când consideră circumstanțe atenuante, nu sunt conform standardelor internaționale.

În abordarea TP, autoritățile române trebuie să țină cont de faptul că victimele rareori au dreptul să inițieze proceduri civile și să solicite despăgubiri. Nici un caz nu a fost raportat de reprezentanți ai ONG-urilor. Concluziile acestui raport arată că, în prezent există o nevoie puternică de formare și de consolidare a capacităților profesionale pentru a conduce în mod adecvat investigațiile complexe penale și financiare necesare în lupta împotriva traficului de ființe umane.

Un alt aspect care trebuie îmbunătățit este gestionarea acelor bunuri care au fost confiscate. În momentul de față, bunurile fizice confiscate nu sunt vândute cât mai curând posibil, ceea ce duce, pe de o parte, la o problemă de stocare și de gestionare, și pe de altă parte, la deprecierea obiectelor în cauză. Ne așteptăm ca acest aspect să se îmbunătățească odată cu punerea în funcțiune a ANABI.

activitate infracțională, cu scopul de a: evalua rețelele infracționale și/sau dimensiunea activității criminale; de a identifica și urmări veniturile din infracțiuni, fonduri pentru terorism care sunt sau pot deveni obiectul confiscării; de a obține dovezi care pot fi folosite în anchetele penale. O 'investigație financiară paralelă' se referă la derularea unei investigații financiare în paralel sau în contextul unei investigații (tradiționale) de spălare de bani, finanțare a terorismului și/sau la o infracțiune principală. Anchetatorii care investighează infracțiuni principale ar trebui fie să fie autorizați să investigheze orice infracțiuni de spălare de bani sau finanțare a activităților teroriste, pe parcursul unei investigații paralele, fie să direcționeze cazul către o altă entitate care să continue astfel de investigații"

Un alt punct de interes este relația dintre forțele de ordine și procuratură. Mai mult, după cum am menționat și mai sus, organismele de anchetă ar trebui încurajate să participe proactiv în investigațiile financiare. Pentru a îmbunătăți aceste două aspecte, vă recomandăm:

- dezvoltarea unei abordări tactice / practice pentru îmbunătățirea cooperării dintre poliție și procurori, cu accent pe schimbul de experiență și opinii cu privire la investigații și bune practici;
- crearea unui compartiment de investigații financiare în cadrul DIICOT, unde poliția judiciară va conduce anchetele financiare direct sub supravegherea procurorilor;
- îmbunătățirea relației de cooperare cu EUROJUST și EUROPOL, acordând o atenție deosebită sprijinului pe care acestea îl pot oferi în cazuri specifice și luând în considerare avantajele comparative ale Rețelei Judiciare Europene;
- crearea unui curriculum de instruire relevant pentru anchete, inclusiv publicarea unui ghid pentru îmbunătățirea capacității instituționale a României de combatere a traficului de ființe umane și a crimei organizate prin explorarea informațiilor publice și a surselor de date deschise disponibile momentan;
- ridicarea gradului de conștientizare și îmbunătățirea cunoștințelor legate de cadrul juridic și agențiile relevante ale Uniunii, dar și de cadrul de cooperare judiciară în dosare penale. Aceste subiecte ar trebui prezentate în programele de studiu ale instituțiilor de formare relevante (Institutul Național al Magistraturii);
- traducerea și implementarea standardelor FATF adoptate în februarie 2012, care oferă o definiție comprehensivă⁸⁰ a investigațiilor financiare. Această definiție clarifică cadrul juridic al investigațiilor financiare;
- încurajarea procurorilor de a onora ofițerii de poliție calificați drept investigatori financiari, și de a se asigura că aceștia știu să folosească sursele deschise disponibile;
- actualizarea registrelor de proprietate prin planificarea unui recensământ urgent. De exemplu, printre multe altele, este nevoie de un recensământ al clădirilor construite fără autorizație care nu au fost înregistrate niciodată la Agenția Imobiliară (Cadastru);
- organizarea unor cursuri speciale pentru judecători și procurori privind cadrul textelor juridice naționale și europene și al acordurilor reciproce care reglementează cooperarea și schimbul de informații între diferitele autorități (naționale și supranaționale) responsabile de investigații;

⁸⁰ Investigația financiară se definește ca o verificare a situației financiare în relație cu activitatea infracțională cu scopul de a:
(a) identifica amploarea rețelelor infracționale și/sau a criminalității;
(b) identifica și urmări veniturile infracționale, fondurile pentru terorism și orice alte bunuri care pot face obiectul confiscării;
(c) obține dovezi care pot fi folosite în anchetele penale.

- organizarea unor cursuri despre standardele Curții Europene a Drepturilor Omului (ECHR) relevante pentru recuperarea de bunuri;
- consolidarea capacității de a transforma informațiile relevante culese prin intermediul competențelor FIU și ARO în probe adecvate, admisibile în instanță;
- organizarea de cursuri de instruire privind gestionarea corectă a monedelor digitale (criptomode) în cadrul acestor investigații, precum și crearea unei strategii de confiscare și gestionare a bitcoin;
- se recomandă o instruire intensivă a judecătorilor privind sechestrarea și confiscarea, dar și conceptul de investigație financiară și spălare de bani. Este recomandată în special pregătirea și asistența cu cazuri foarte concrete.

5.2. Oportunități pentru dezvoltarea surselor și a bazelor de date online în lupta împotriva traficului de persoane

Lupta împotriva traficului de persoane trebuie îmbunătățită. În urma interviurilor, au reieșit câteva propuneri, toate concentrate pe îmbunătățirea operațională și funcțională a strategiilor de prevenire, dar și pe combaterea și represiunea acestui fenomen.

PROBLEME :

Conform procurorilor italieni, o principală problemă este reticența de a aplica standarde și acorduri internaționale care, deși semnate și ratificate, sunt adeseori anulate. Spre exemplu, lipsa de dezvoltare tehnologică și de reglementare a țărilor africane duce la lipsa unor interfețe funcționale între acestea și autoritățile europene. Toate acestea sunt elemente importante ale relațiilor internaționale și ilustrează dificultatea cooperării în cadrul unei investigații sau al unui schimb de informații între instituțiile de aplicare a legii din Italia și cele țări terțe. De exemplu, Giusto Sciacchitano, procuror național antimafia și antiterorism în 2013, a menționat cazul Nigeriei, la ședința parlamentară din 19 octombrie 2015. Aceasta a fost prima țară care a ratificat Convenția de la Palermo din 2000, fără să-și adapteze politicile la prevederile Convenției și refuzând orice cooperare cu Italia. Lipsa unei colaborări în ceea ce privește anchetele sau schimbul de informații cu Procuratura Națională Anti-mafia a fost înregistrată și în relația cu țări de tranzit, precum Libia și Egipt.

O altă problemă majoră se referă la aspecte de reglementare și de aplicare a acestora, precum și la aspecte legate de activitățile de combatere a traficului de persoane.

Reprezentantul național al ASGI, Francesca Nicodemi, în timpul audierii Comisiei împotriva traficului de persoane din Parlamentul italian (14 septembrie 2015) a spus că, pe plan intern, în ceea ce privește disciplina italiana, există probleme critice în etapa de după sosire a victimelor traficului de persoane. Ea a declarat că, în prezent, identificarea este prima problemă cu care se confruntă lucrătorii

sociali și autoritățile: adeseori, cei care sosesc la frontieră nu au un document de identitate cu ei sau, mai ales în cazul în care sosesc pe calea aerului, au un document fals.

În plus, în lipsa documentelor de identitate, este foarte greu de deosebit un minor de un adult. Viviana Valastro, șefa Unității de Protecție a Migranților Minori din cadrul organizației Salvați Copiii, a declarat la audierea din 12 octombrie 2015, că victimele minore ale traficului de persoane primesc instrucțiuni din partea traficanților despre ce trebuie să facă după ce ajung în centrele de primire. Aceștia știu că trebuie să mintă cu privire la vârsta lor, pentru a evita plasarea în structuri speciale și pentru a putea scăpa cât mai curând posibil.

Un alt aspect important este relaționarea cu victimele traficului atunci când acestea ajung la graniță. Din cauza stării de vulnerabilitate și a experienței prin care au trecut în timpul călătoriei este foarte dificil să le câștigi încrederea, ceea ce poate compromite procesul de colectare a informațiilor necesare anchetei și înțelegerea contextului rețelei infracționale în general. Victimele traficului adeseori nu cooperează cu autoritățile, deoarece nu au încredere în autoritățile din propriile țări. Astfel, pentru a obține informații, este mai ușor de stabilit un contact prin intermediul operatori socio-culturali, în prezenta cărora migrații se simt mai confortabil.

PROPUNERI:

Traficul de persoane este o infracțiune transnațională. Nivelul de coordonare și cooperare între statele este extrem de important.

Potrivit avocatului David Mancini, așa cum baza de date SIDDA-SIDNA folosită de Departamentele Regionale Antimafia este folosită și actualizată continuu sub coordonarea Direcției Naționale Antimafia și de Combatere a Terorismului, același lucru ar trebui să fie reprodus la nivel european, la care nivelul de colaborare este foarte scăzut și foarte criticat în prezent. Acest lucru poate fi realizat prin înființarea unei baze de date oficială europeană, administrată de Parchetul European, pe care Italia o susține, spre deosebire de majoritatea statelor din Uniunea Europeană.

În timpul interviurilor cu procurorii Anti-Mafia, a apărut ideea creării unei aplicații mobile care să conecteze toți operatorii care au contact cu potențiale victime ale traficului de persoane (profesioniștii din domeniul sănătății, asociațiile religioase, asistenții sociali, echipele care activează pe străzi etc.), pentru a forma o rețea profesională care să funcționeze într-o manieră consecventă și coordonată înainte ca dosarele să ajungă la autoritățile judiciare.

În ceea ce privește crearea unei aplicații de telefonie mobilă, o altă soluție propusă de avocați, este de a produce o aplicație care să conțină toate informațiile pe care operatorii trebuie să le comunice potențialelor victime pentru a le putea identifica. În prezent, acest lucru este realizat cu ajutorul a numeroase documente, care necesită traduceri realizate de interpreți foarte greu de găsit pentru anumite limbi. O aplicație care să ofere câteva informații de bază deja traduse în limba maternă a victimelor traficului de persoane ar reprezenta un mare pas înainte.

Prin urmare, este extrem de important să se intervină la nivelul cooperării transnaționale pentru a putea dezvolta cooperarea, în special în ceea ce privește colectarea și schimbul de informații și date necesare pentru anchetă.